

UIT EEN BLOED: STUDIE VAN RASSEVERHOUDINGE IN DIE LIG VAN DIE HEILIGE SKRIF¹

Inhoudsopgawe

I. DIE SKRIFGEGEWENS TEN OPSIGTE VAN RASSEVERHOUDINGE, prof. S. (Fanus) Du Toit).....	2
1. Die Ou Testament.....	2
Algemene Opmerkinge.....	2
Die Pentateug.....	2
Die Profete.....	11
Die “geskrifte”.....	13
KONKLUSIES IN VERBAND MET DIE OU TESTAMENT:.....	14
II. DIE SKRIFGEGEWENS TEN OPSIGTE VAN RASSEVERHOUDINGE: NUWE TESTAMENT, prof. W.J. (Willie) Snyman,	16
a. Die Evangelies.....	16
(1) Die Geboortegeskieenis.....	16
(2) Johannes die Doper.....	19
(3) Die optrede van Jesus.....	20
b. Handelinge.....	21
(a) Die sendingbevel (Hand. 1:8).....	21
(b) Die Pinkstergebeure.....	22
(c) Oorgang na die heidene.....	22
(d) Die sending van Paulus.....	22
(e) Die Antiocheense Gemeente (Hand. 11:19-26).....	23
(f) Handelinge 17:26.....	23
c. Paulus.....	24
(a) Die universele en partikuliere by Paulus,.....	24
(b) Die universele en partikuliere kerk.....	26
d. Die res van die Nuwe Testament.....	27
(a) Hebreërs en die algemene sendbriewe.....	27
(b) Openbaring.....	28
KONKLUSIES IN VERBAND MET DIE NUWE TESTAMENT:.....	29

¹ Met erkenning, word hierdie twee afdelings geneem uit die GKSA se Handelinge van Sinode 1961, bl. 51-85, wat hier aanlyn beskikbaar is: <https://shorturl.at/XQNEY>. Die hele studie, is ook in boekformaat uitgegee, onder die titel: *Uit een Bloed – ‘n Rapport aan en ‘n Besluit van die Algemene Sinode van die GKSA oor Rasseverhoudinge* (Potchefstroom: Pro Rege-Pers Beperk, 1961). Beklemtonings ingevoeg in die teks.

I. DIE SKRIFGEGEWENS TEN OPSIGTE VAN RASSEVERHOUDINGE, prof. S. (Fanus) Du Toit).

1. Die Ou Testament.

Algemene Opmerkinge.

Die Bybel is die boek wat handel oor die koninkryk van God en die verlossingswerk van Jesus Christus. Dit is nie 'n wetenskaplike handboek nie maar gee *die beginsels* vir *alle lewensterreine*. Daar moet dus in die Skrif geen volkekundige uiteensettinge verwag word nie, maar aangesien die Woord van God in die openbaring ons ook meedeel wat die oorsprong, taak en bestemming van mense is (dus ook van versameling van mense soos dit in groot groepe aangetref word), het die Bybel ook vir ons in hierdie opsig normatiewe betekenis, mits bostaande onderskeidings maar goed gehandhaaf word en mits ook gedurig onderskei word tussen historiese en normatiewe gesag. ***Daar is naamlik sekere dinge wat die Skrif ons meedeel as feite sonder dat daarin normatiewe uitgawe is, asook feite wat volgens die verklaring van die Skrif self normatiewe betekenis het.***

'n Ander uitlegkundige reël wat gehandhaaf moet word, is die volgende: Daar moet gelet word op die deurlopende *gees* en *strekking* van die Skrif en nie slegs op enkele losstaande tekste nie. As byvoorbeeld tekste gesoek word ten gunste van die afskaffing van slawerny, sal nie een gevind word nie, terwyl die hele gees en strekking van die Skrif tog is dat slawerny in stryd is met die skepping van die mens na die Beeld van God.

Tog is daar enkele kerntekste in verband met ons onderwerp. Dit is egter slegs die rotpunte wat bo die water uitsteek en wat aandui in watter rigting die rotsmassa gesoek moet word. Uit dit alles volg dat ons rekening moet hou met die *Skrif verband* en die *openbaringsgeskiedenis*.

Eindelik: as ons die Skrif verklaar, moet ons slegs deur die Skrif gelei word en nie deur histories-geworde omstandighede nie. Hieruit volg ook dat ons nie in die Skrif regverdiging moet gaan soek vir histories-geworde toestande nie. Wel moet ons let op die voorsienige bestel van God in die geskiedenis, maar by die beoordeling van historiese feite ***bly die Skrif die laaste hof van appèl.***

Die Pentateug.

a. Gen. 1—11.

In hierdie hoofstukke vind ons uiters belangrike grondlyne in verband met die ontstaan en ontwikkeling van die wêreld die mens en die volkere.

(1) Gen. 1 en 2.

In verband met ons onderwerp word hier die volgende grondgedagtes gevind: Die mens is *deur God geskape as kroon van sy skepping*, vgl. Gen. 1:26 v.; 2:7 v, en wel *na die beeld en die gelykenis van God*. Vir ons doel is dit nie nodig om 'n breë eksegetiese studie te maak van die betekenis van die skepping van die mens na die beeld van God nie. ***Hoofsaak is dat daar sekere kenmerke van die mens moet wees wat hom altyd sal onderskei van die dier, wat nie na die beeld van God geskape is nie.*** Onder hierdie ken merke sal ongetwyfeld val die religieuse besef en die besit van die rede. Alle wesens wat nog hierdie trekke vertoon, hoe swak ook al as gevolg van die sonde, moet as *mense* beskou en mag

nie as diere behandel word nie.

Gen. 1 en 2 leer ook duidelik dat die menslike geslag **'n eenheid is**. Alle mense spruit uit die een stamvader, Adam (en later Noag, Gen. 9:19b). Vgl. ook die uitspraak van Paulus in Hand. 17:26. **Bloed is derhalwe nie 'n skeidende faktor nie maar 'n verbindende: alle mense uit een bloed.**

In hierdie verband is ook die instelling van die huwelik van groot-betekenis. Dit is besonder opmerklik dat as die HERE vir Adam sy vrou skep, sy beskryf word as 'n *hulp wat by hom pas* (Gen. 2:18), letterlik: 'n hulp as voor hom, dit wil se: as sy teëhanger, sy pendant, sodat sommige ook vertaal: na sy ewebeeld. So iemand kon Adam onder die diere nie vind nie. **Sal 'n huwelik waarlik met die goddelike ordinansie ooreenstem, moet daar dus werklik 'n bymekaarpas wees.** Dit het sy implikasies ten opsigte van die ondertrouery van mense uit verskillende rasse, sosiale en kulturele en laatste maar nie die minste nie — religieuse omstandighede. **Huwelike van persone tussen wie daar 'n groot kloof is, behoort ontmoedig te word.**

Van groot betekenis is ook Gen. 1:28. Hier het Hellmuth Frey kostelike eksegetiese gelewer, soos ook op ander punte. Die woorde: "Wees vrugbaar" — sê hy — is 'n gawe en 'n opdrag van God, waarin ons doel en rigting gegee word vir die groot gebied wat ons die sinlik-natuurlike noem en wat in hom insluit: geslagsdrif, liefdeslewe (erotiek), huwelik, familie, stam, volk, ras. Omdat die mensheid vanweë die sonde die oorspronklike doelbepaalde sekerheid verloor het, bemerk ons deur die geskiedenis 'n gedurig wisselende houding teenoor hierdie senuwee van sy lewe, 'n heen en weer slingering van een eensydigheid na die ander: aanbidding van die skone menslike liggaam, van die vrugbaarheid, van die huwelik, van die eros, van die volk, van die ras.

Die Bybel leer egter dat die mag van die bloed en van die eros, sowel individueel as sosiaal, in gemeenskap en volk sy eie wetmatigheid het, maar dan nie volgens 'n wet wat inherent in die mens lê nie, **maar volgens die wet van God**. Ons mag dus nie eiewillig oor hierdie lewensbeweging beskik nie. In die lewensdrif van die geslagte, in die voortbrengingskrag van die bloed het die lewende God ons as 't ware deel gegee aan sy skeppende krag. Uiteindelik is dus die laaste lewensmagtige drywing op die groot gebied van die natuurlike lewe die goddelike ritme.

Daarom moet alle poginge van die mens om aan sy klein ek of aan sy volksgeheel die heerskappy te gee op mislukking uitloop. **As die individualisme oppermagtig is, verval die gemeenskapslewe en omgekeerd word die persoonlikheid vermoor as die volk of die ras oppermagtig word.**

In ons lewenskrag, in ons vitaliteit, het God ons 'n heiligdom toevertrou wat met heilige harte en hande ontvang en bewaar moet word. (Die Botschaft des Alten Testaments, *Das Buch der Anfänge*, bl. 24),

Die goddelike seën en opdrag sluit in dat die mens moet vermeerder. Daaruit volg dat hy oor die aarde moet versprei, want hoe groter die getal hoe kleiner die moontlikheid dat hy op 'n beperkte area kan bly. Die verspreiding hou op sy beurt die moontlikheid en selfs waarskynlikheid van *differensiasie in*. **As rasse en volke ver uitmekaar woon, is dit vanselfsprekend dat verskillende eienaardighede sal ontwikkel.**

Hoewel daar 'n eenheid in die skepping van God is, leer Gen. 1 en 2 ons egter ook **dat die eenheid nie 'n eendersheid is nie**, dat God ook skeidings maak, lyne

trek, sodat daar in die skepping geen strakke eenvormigheid is nie maar ryke variasie. Daar word skeiding gemaak tussen lig en duisternis (1:4, 18'); tussen waters en waters (1:6); tussen droë grond en waters (1:9, 10). By die mens is daar man *en* vrou, God skep elke wese *na sy aard, volgens hulle soorte*. Ook hierin lê 'n beginsel van differensiasie.

(2) *Gen. 3.*

Van belang vir ons onderwerp is hier dat daar 'n *kloof* tussen God en mens kom. Die vloek van God word nie alleen oor die mens in die strafgerig uitgespreek nie maar ook oor die hele aarde. Vloek is die teendeel van seën. Hierdie feite het geweldige betekenis vir die ontwikkeling van die mensheid. Ons het nou te doen met 'n abnormale mensheid en wêreld. Dadelik is die oorspronklike harmonie versteur. Adam en Eva is skaam vir mekaar. Die Satan het gebruik gemaak van die slang, en van nou af sal die werking van demoniese magte ook in die geskiedenis gesien word. Dit is Satan te doen om die *vernietiging* van die menslike geslag, vgl. die giftigebyt in die hakskeen. Tegelyk word ook duidelik dat God die mensheid gaan red van hierdie dodelike bedreiging en wel deur die "Saad van die vrou", die "Mense-seun" van Dan. 7. In die verdere verloop van die openbaringsgeskiedenis sal ons nou gedurig die werk van God *en* Satan sien. Dit het ook sy betekenis vir ons onderwerp, soos later sal blyk.

(3) *Gen. 4—8.*

In die periode tussen sondeval en sondvloed is daar nog geen sprake van 'n splitsing in rasse en volke nie maar wel van *één mensheid*. **Duidelik word 'n lyn getrek tussen twee mensheidstipes, naamlik die geslag van Set en dié van Kain.** In laasgenoemde geslag word die deurwerking van die sondemag duidelik gesien: broedermoord, haat, wraak, **ontaarde** kultuur. In die geslag van Set is daar profete soos Henog en Noag wat getuig teen die goddeloosheid, maar die uiteinde is dat daar vermenging kom (Gen. 6:1—4) en dat as gevolg daarvan die ganse mensheid verdelg word deur die sondvloed, met uitsondering van die huisgesin van Noag uit wie 'n nuwe mensheid gebou word.

(4) *Gen. 9—11.*

Eksegete is nog ver van eensgesind wat die besonderhede van hierdie hoofstukke betref. En tog is **die groot lyne wat hier getrek word van ingrypende betekenis vir die openbaringsgeskiedenis asook vir die geskiedenis van rasse en volke.** Oor hierdie groot lyne is daar wel duidelikheid:

a. Noag is die stamvader van 'n nuwe mensheid. Met die seuns van Noag begin die uitbreiding van al die aardbewoners" (Gen. 9:19b). (Die Nuwe Nederlandse Vertaling lui: "uit dezen is de gehele aarde bevolkt".) Die plan van God gaan dus deur dat die hele aarde bevolk sal word (Gen. 1:28; 9:1).

b. Na die sondvloed hoor ons direk van "nasies, in hulle lande, **elkeen na sy taal, volgens hulle geslagte, in hulle nasies**" (Gen. 10:5, 20, 32). Verder is dit duidelik dat daar ook groepering is volgens die seuns van Noag en dat elkeen van hierdie groot groepe (wat min of meer ooreenstem met ons gedagte van "rasse") 'n eie ontwikkeling sal deurmaak, in ooreenstemming met die profesie van Noag (Gen. 9:25-27). **Tog laat die volketafel van Gen. 10 ook weer sien dat hierdie mensheid een groot familie is. Dus: verskeidenheid in eenheid.**

c. Dit is duidelik dat in die tyd na die sondvloed die werk van die Satan deurgaen en die gevolge van die sondevloek gesien word maar ook dat die skeppings- en herskeppingsplan van God deurgaen ten spyte daarvan.

Ook by hierdie hoofstukke moet onthou word dat die Skrif nie 'n volkekundige handboek is nie, maar dat wat ons hier meegedeel word, gesien moet word as deel van die heilsgeskiedenis. **Die groot vraag is wat die plek van die volkere in die heilsplan van God is.** So moet ons dan ook die genoemde hoofstukke besien.

(i) *Gen. 9:24—27 — die Noagitiese profesie.*

Die hoofgedagte hier is dat aan een van die seuns van Noag, Sem, 'n besondere seën te beurt val. Sem staan tot die Here in 'n besondere betrekking, in teenstelling tot Gam en Jafet. **Die heilige linie sal in sy geslag voortgeset word, die linie waaruit die Messias gebore sal word.**

Jafet sal allereers deel in natuurlike seëninge. Die Here sal aan hom ruimte verskaf en hy sal toeneem in getal. Verder sal hy ook 'n geestelike seën ontvang: hy sal woon in die tente van Sem. Dit beteken dat hy deel in die lotsbeskikking van Sem, in hierdie geval in sy seën. Dit kom na die beloofde uitbreiding. Hoewel Sem dus eers uitsluitlik die besondere seën van die Here sal ontvang, kom daar 'n tyd waarin die Here in besondere sin ook die God van Jafet sal wees. **Deur Sem sal ook Jafet tot die ware Godskennis kom en deel hê aan die seëninge van die Messias wat uit die geslag van Sem gebore word.**

Opmerklik is dat van Gam in die profesie van Noag geen melding gemaak word nie, hoewel dit tog *hy* was wat Noag bespot het en aanleiding gegee het tot die profesie. **Soveel is in elk geval seker dat hy nie deel in die seëninge van Sem en Jafet nie.** Sikkal druk dit soos volg uit: "In die Chamisme klopt het hart der mensheid niet, wijl daar het zedelijk bewustzijn, het gevoel, het idealisme der Noachitiese mensheid niet krachtig leeft". (Het boek der geboorten, bl. 339).

Hieruit mag egter nie afgelei word dat al Gam se nakomelinge van die voorregte van die besondere genade uitgesluit word nie. Die profesie is hier voorwaardelik. As die Gamiete hulle bekeer, deel hulle ook in die seën van Christus:

"Er is ook voor de Chamitiese volken een plaats by Jezus' kruis. De prediking des Evangelies behoeft zich ten opzichte van de Chamitiese volken niet afzijdig te houden uit vrees dat ze bij deze een door God gesloten deur zou vinden. Men geve slechts acht op de heilsbeloften voor de Chamitiese Egyptenaars, die reeds in het Oude Testament gevonden worden: Jes. 19:18—25; Zach. 14:18." (G. Ch. Aalders, *Genesis* (Korte Verklaring, bl. 261).

Hier moet ons ook vermeld dat die bekende opvatting waarvolgens die naturelle in ons land tot altyddurende knegskap veroordeel is deur hierdie profesie, omdat hulle kinders van Gam sou wees, geen Skriftuurlike grond het nie. Die profesie oor die knegskap word uitgespreek oor Kanaän, nie oor Gam nie.

Voordat ons oorgaan tot die vraag of hierdie profesie ook betekenis het vir die verhouding van volkere in ons tyd, gaan ons eers oor tot die bespreking van enkele sake in verband met Genesis 10. Hier word immers volke met name in verband gebring met die drie seuns van Noag.

(ii) *Genesis 10 — die volketafel.*

In die eerste hoofstukke van Genesis is reeds oor baie sake gehandel (oor man en vrou, ouers en kinders, mense en diere ens.) Maar oor die veelheid van *volkere* is

nog nie gehandel nie, In hoofstukke 10 en 11 kom hulle nou in die gesigsveld. ***Uit die groot mensheidstroom gaan verskillende kleiner strome vertak.*** Die rykdom van die ontwikkeling van die volkelewe word aangevang. Baie duidelik word weer die eenheid van die, menslike geslag beklemtoon: almal stam van Noag af en is uitvloeisel van die hernieude bevel om vrugbaar te wees en te vermeerder (Gen. 9:1).

Uit hierdie seën vloei egter ook die ryke verskeidenheid van die volkewêreld. Duidelik kom dit ook hier weer uit: ***die eenheid van die menslike geslag is nie 'n eendersheid nie.*** Dit word deur die volketafel onderstreep. Opmerklik is dat telkens die woorde gebruik word: in hulle lande, volgens hulle geslagte, in hulle nasies (Gen. 10:5, 20. 31). ***Dit is nie gevolg van vloek nie, maar van seën:***

“Dit is 'n rykdom dat die land van geen volk soos die van 'n ander is nie. Dit is 'n verryking van die wêreld dat elke volk en elke geslag sy eie aard het”, (Zimmerli, Genesis, in *Serie Prophezei*, II, bl. 190).

Hieruit volg ook dit: ***nie hy wat sy eie volkie beskou as die enigste werklike volk ter aarde en sy taal graag as wêreldtaal wil sien, begryp hierdie boodskap nie, maar slegs hy wat besef dat God hom op hierdie bepaalde plek geplaas het, dat hy die aard waarin hy gebore is moet liefhê, sonder om egter te vergeet dat die besondere aard waarin hy gebore is, maar 'n klein liggie is in die groot ligsee van die goddelike skepping*** (vgl. Zimmerli, a.w., bl. 191).

Gen. 10 werp verder 'n besondere lig op die Noagitiese profesie van hoofstuk 9, Hier word naamlik duidelik gesê dat al die volkere afstammeling van Noag is deur sy drie seuns. ***Word nou hiermee vir ons 'n aanduiding gegee watter van die hedendaagse volkere afstam van Sem, Gam en Jafet respektiewelik?***

Hier kan ons met instemming aanhaal wat prof. Aalders ten beste gee in sy kommentaar op Genesis:

“Dit lê voor die hand dat die bedoeling nie is om 'n volledige katalogus te gee van alle moontlike volke en stamme wat daar sedert die sondvloed en tot op die huidige dag op ons aardbol gewees het en tot op die wederkoms van die Here nog sal wees nie. ***Elke poging dus om alle tans bekende volke in die stamboom van Gen. 10 hulle plek te gee, is van te vore tot mislukking veroordeel, om die eenvoudige rede dat dit met die bedoeling van ons hoofstuk in stryd is.*** Selfs mag ons nie sê dat die volkeretafel altans 'n volledige oorsig wil bied van alle onderskeie nasies wat tot die oud-Oosterse wêreld behoort het nie. Dit is nie gerade om verder te gaan as die volgende uitspraak nie: dat hier van 'n groot aantal stamme en volke uit die oud-Oosterse wêreld en uit die daaraan onmiddellik rakende omgewing meegedeel word hoe hulle met die drie seuns van Noag in rapport gestaan het.

Hierdie keuse sal wel beheers wees deur die kennis wat hulle destyds van lande en volke gehad het en deur die historiese situasies waarin hulle toe die volke gesien het. Dit doen niks te kort aan die openbaringskarakter van die hoofstuk nie: want dit is seker nie die bedoeling van die openbaring om aardrykskundige of volkekundige kennis te verskaf wat buite die gesigskring geleë is van die openbaringsinstrument en van hulle tot wie die openbaring hom allereers rig.

Dit sou die grootste dwaasheid wees om te meen dat God deur Gen.

10 aan die eerste Bybelleers lande en volke wil laat ken wat hulle toe nog nie ken nie, omdat hulle nog ontdek moes word.

Die strekking van die openbaring kan geen ander gewees het nie as om aan hulle vir wie hierdie hoofstuk allereers geskryf is, duidelik te maak hoe die aan hulle destyds bekende bevolking van die aarde in sy geheel op die drietal Sem, Gam en Jafet teruggaan. En vir alle later tye lê dan in hierdie *beperkte* aanwysing die verkondiging dat langs soortgelyke lyne die *hele* bevolking van die aarde van die seuns van Noag afstam.

Op watter wyse presies die verband tussen alle ook later bekend geworde volke en hierdie seuns van Noag gelê moet word, word ons nie geopenbaar nie; dit is die taak van die wetenskap van die volkekunde om vir sover dit moontlik is daardie verband na te speur". (a.w., bl. 265).

Om nou terug te kom op Gen. 9: **eksegeties kan dit nie vasgestel word hoe die teenswoordige volke met die seuns van Noag saamhang nie.** Ons moet dit oorlaat aan die wetenskap van die volkekunde. In hierdie uiteensetting gaan dit net oor die Skrifgegewens. **Hiervolgens kan ons nie met sekerheid sê of die verbygaan van Gam wat die seën betref, ook betrekking het op een van die tans lewende volke nie.**

(iii) Genesis 11.

As gevolg van 'n sondige ingewing probeer die mensheid om die verstrooiing oor die aarde te voorkom (Gen. 11:4). Dit is in direkte stryd met die ordinansie van God (vgl. Gen. 1 ; 28; 9:1). Die toring van Babel moes o.m. die middelpunt vorm van 'n magtige ryk. In dieselfde lyn lê die optrede van Nimrod (Gen. 10:8—12). **Hier is die begin van die imperialisme wat massalisering en nivellering ten doel het** (vgl. die droom van Nebukadnesar oor die groot boom wat die hele aarde oorskadu). Babel, die begin van die ryk van Nimrod, is dwarsdeur die Skrif die oertipe van hierdie strewe.

In die versteuring van die werk van die toringbouers lê enersyds 'n oordeel opgesluit. As gevolg van die feit dat "die een die taal van die ander nie kan verstaan nie" (Gen. 11:7) word, **wat anders 'n natuurlike differensiëring sou gewees het, nou 'n splitsing wat tot gevolg het die gedurige spanning en stryd tussen die volkere wat volgens die Skrif tot die einde sal voortduur.** Andersyds sien ons in hierdie gebeurtenisse tog ook weer die genade van God. Hy voer in die eerste plek sy plan deur dat die mensheid die aarde sal vul. Aan die ander kant verhoed God die saamwonen in een massa, wat geen ander gevolg kan hê nie as dat die sondemag sal voorttiet: "Nou sal niks vir hulle meer onmoontlik wees, nie" (Gen. 11:6).

Menslike poginge sal 'n waaragtige eenheid van die menslike geslag nooit voortbring nie. God alleen kan en sal dit doen. Daarom word in Gen. 11:10—32 direk die stamboom gegee van Sem, uit wie Abraham gebore sou word, **die geestelike vader van 'n mensheid wat in Christus een is.**

Gen. 10 en 11 moet dus albei gelees word om te begryp wat die volle waarheid in verband met die volkewêreld is. Die volkelewe verteer homself onder die vloek van die sonde in gedurige oorloë en tog skyn deur dit alles heen die lig van die seën van God:

"Wie net van hierdie seën spreek en die vloek loën, spreek vals. Maar net so vals spreek hy wat alle verskeidenheid van die volke volgens taal, lande en nasies net as sondig beskou. **Dit is die nugterheid van die Skrif dat**

dit net so ver staan van 'n selfsugtige nasionalisme as van 'n kleurlose internasionalisme". (Zimmerli).

(5) *Gen. 12 v.*

Gen. 1—11 het 'n steeds groter wordende verwydering tussen God en die mense getoon. In ooreenstemming daarmee was ook die gerigte van God: verdrywing uit die paradys; sondvloed; verydeling van die toringbou en versplintering van die mensheid. Die vraag kan gestel word: het God nou 'n einde met die mensheid gemaak? Sal die volke nou maar altyd in die tye van onwetendheid voortwandel, Ver van God? ***Die antwoord lê in die roeping van Abram.***

Daar is sprake van heil wat nie tot een volk beperk sal wees nie maar deel sal wees van "*al die geslagte van die aarde*" (Gen. 12:3; vgl. ook Gen. 22:18). Tog val dit dadelik op dat die HERE Abram "*n groot nasie sal maak*" (Gen. 12:2), m.a.w. ***Hy hou rekening met die differensiëring in volke.*** Die roeping van Abram is "die direkte antipode van die toringbou van Babel. ***Teenoor die sondige verenigingsdrang stel God afsondering en skeiding, wat as doel het die ware eenheid in Christus uit die nageslag van Abram.*** In verband met ons onderwerp is dit van belang dat God sy heilsplan nie voltrek deur middel van individue nie maar dat Hy 'n *volk*, die volk uit Abram gebore, *afsonder*. Aan die ander kant is die resultaat weer 'n herbore *mensheid* uit alle geslagte, tale en volke, geestelike kinders van die vader van die gelowiges (Gen. 15:5). ***Die nasies behou ook onder die verlossingsplan van hul God hul identiteit, maar die gelowiges vorm geestelik 'n eenheid.***

Dit is duidelik dat Israel se afsondering niks met rasse-apartheid te doen het nie (vgl. ook onder die uiteensetting in verband met die profete). ***Die afsondering van die nageslag van Abram mag dan ook nooit as 'n regverdiging vir rassesseiding aangewend word nie. Dit was uniek.***

Analogies is wel van algemene betekenis dat God 'n nasie afsonder om die geloof deur die eeue te dra, in sover dat dit daarheen wys ***dat 'n Christelike nasie ook sy kerstenende roeping alleen kan vervul deur sy nasionale identiteit en dus ook dié van die ontvangers te handhaaf in die oordrag van die Christendom.*** Bo is reeds daarop gewys dat volke gekersten word in die gelowiges uit die verskillende nasies.

(6) *Exodus—Deuteronomium.*

Hier word ons in die eerste plek gestel voor die vraag wat die draagwydte van die bepalinge in Lev. 19:19 en Deut. 22:9-11 is. Ons haal hierby die gedagtes van twee eksegete van die vorige eeu aan. H. L. Strack teken in sy kommentaar by Lev. 19:19 aan:

"God het die diere sowel as die plante elkeen na sy soort geskape. Hierdie in die natuur bestaande ordening — dit is wel die sin van die gebod — moet in ag geneem word".

En S.R. Driver kommentareer soos volg by Deut. 22:9-11:

"Die beweegrede vir die gebod skyn te wees ***die bewaring van natuurlike onderskeidinge***: soorte ("species") — ten minste soos hulle nou bestaan — is deur God beplan om onderskeie ("distinct") te wees; vgl. Gen. 1 ; 11, 12, 21, 24, 25: elkeen het sy eie karakteristieke eienskappe; ***en met 'n beginsel wat so sigbaar deur die Skepper op die natuur afgedruk is, moet 'n mens nie inmeng nie***".

Die vraag is nou: **Geld hierdie bepaling nog in die Nieu-Testamentiese bedeling, en, indien wel, kan dit toegepas word op rassevermenging?**

Dr. J. D. du Toit het op albei hierdie vrae bevestigend geantwoord. Vgl. sy woorde in die brosjure: *Die Afrikaanse Rassebeleid en die Skrif*, bl. 16:

“Hoeveel te meer geld dit van mense (nl. dat die ordening van aparte soorte gehandhaaf moet word, S.d.T.). Alhoewel die mens slegs een soort is, is die blanke en die naturel so ver van mekaar verwyder, dat ’n huwelik tussen die twee inderdaad ’n mengsel genoem kan word. Hier geld die woord van die Here by die skepping van Eva uitgespreek: Ek sal vir hom (vir die man) ’n hulp maak wat by hom pas (Gen. 2:18). ’n Verbintenis soos die van Van der Kemp **met ’n swart slavin was dan ook onpaslik, om nie te sê onnatuurlik nie. Ons bring dan ook eresaluut aan ons stamouers wat hierdie soort dinge as ’n gruwel vermy het**”.

Dr. W. H. Gispen laat in sy kommentaar op Levitikus die saak vrywel onbeslis. Hy sou ook vir die bogenoemde verklaring gevoel het, soos deur Driver en Strack voorgestaan, as dit nie syns insiens, **die konsekwensie meebring dat ’n voorskrif soos die in Lev. 19:19 ook vir ons geld nie**.

’n Geval soos aangestip in Rom. 1:26, 27 lê op die terrein van die sedewet, is ’n geval van oortreding van die sewende gebod. Hy laat egter die moontlikheid oop dat die bogenoemde standpunt, veral soos deur König voorgedra, juis kan wees, nl.: Israel moet deur die onderhouding van gebooie soos hierdie toon dat dit op besondere wyse, toebehoort aan die God wat as Skepper bepaalde grense gestel het. As hy hom aan die grense nie hou nie, kon dit opgevat word as afsku vir die ware God. En dan laat Gispen volg:

“Men zou dan ook te doen hebben met een Oud-Testamentische vorm van een uit Gen. 1 af te leiden beginsel, **dat voor ons, Christenen slechts geldt**, waar men bij overtreding in duidelijke strijd komt met de wet der tien geboden: de liefde tot God en de liefde tot de naaste”.

Dit is duidelik dat hierdie verklaring in ’n heeltemal ander rigting gaan as die eersgenoemde. Tog verwys Gispen (blykbaar met instemming) na die woorde van J. van Andel in *De Mozaische Wet*, bl. 81:

“Wij zien dan ook dat bewustheid. der onderscheidingen onder Israel tot een hoogen graad van helderheid stijgt, en er de wacht houdt over elke onnatuurlijke vermenging van het ongelijksoortige. Wel mogen wij ook deze wenken ter harte nemen. Onder den invloed toch ener overprikkelde beschaving, die den zin voor de natuurlijke orde en de oorspronkelijke eigenaardigheden verzwakt, begint er iets onnatuurlijks, dat licht in het tegennatuurlijke overslaan kan, in onzen tijdgeest te ademen. Men voelt klaarder de overeenkomst dan het verschil: men drukt meer op de gelijkheid, dan op de verscheidenheid; alles wil men nevens elkaar zetten, en op gelijken voet brengen. Zoo dreigt er het gevaar, dat straks onder den invloed van het vrijgeraakte vleesch, de eeuwige orde der dingen worde uitgewischt, en de wereld zichzelf in slijk en modder verstikke”.

In verband met ons onderwerp het hierdie woorde verreikende betekenis.

Dit klink byna in stryd met hierdie konklusies as daarop gelet word watter **goeie gesindheid teenoor nie-Israeliete (vreemdes) in die wette van Moses ingeneem word** veral as in gedagte gehou word dat dit in die partikularistiese periode plaasvind. Die vreemdeling word opgedra aan die welwillendheid van die

Israeliete (vgl. Ex. 22:21; 23:9). Hy mag deelneem aan die maaltyd wanneer die tiendes ingebring is, saam met die Leviet, die weduwee en die wees (Deut. 14:29). Saam met die volk moet hy vrolik wees op die feeste (Deut. 16:11, 14). Hy mag selfs besny word en deelneem aan die Paasfees (Ex. 12:48).

Blykens Lev. 25:47 mog hy selfs sake doen en kon hy vermoënd word sodat hy selfs slawe uit die Israeliete kan koop. Volgens Eseg. 47:22 mag hy in die toekoms-staat selfs saam met Israel deel in die besit van die land: "Hulle sal vir julle wees soos 'n kind van die land onder die kinders van Israel".

Dit alles klink nie in stryd met Lev. 19:19 en Deut. 22:9-11 nie as in gedagte gehou word dat die beding is "dat hulle by die HERE aansluit" (Jes. 56:3, 6), d.w.s. hulle moet religieus een met Israel word, geestelike kinders van Abraham word.

As daar in die Pentateug streng teen vreemde volke opgetree word, dan is dit nie omdat hulle van 'n ander ras is nie, maar omdat die maat van hul ongeregtheid vol geword het en/oj omdat hulle vyande van die saak van die HERE is, (Vgl. bv. die uitroeiing van die Kanaäniete). Dat rasseoorweginge nie 'n rol speel nie, blyk bv. uit Deut. 23:3, 8. Van die Ammoniet of Moabiet (wat uit rasseoog-punt baie naby aan Israel gestaan het) mag selfs die tiende geslag nooit in die vergadering van die HERE kom nie, maar van die Egiptenaar wat ver weg staan, sal wel die derde geslag hierdie voorreg smaak.

'n Belangrike uitspraak is ook die van Num. 16:22. Moses en Aaron spreek die HERE in die gebed aan as: God van die geeste van alle vlees. Dit wil sê die God van die verbond is die Gewer van en Beskikker oor alle lewe; ***dus nie net van Israel nie.***

Dat die HERE die lotgevalle van al die volke beskik, kom ook uit in Deut. 32:8:

"Toe die Allerhoogste aan die nasies 'n erfdeel gegee het, toe Hy die mensekinders van mekaar geskei het, het Hy die grense van die volke vasgestel volgens die getal van die kinders van Israel."

D.w.s. die wêreld is so onder die volke verdeel dat ook vir die kinders van Israel ruim plek oorgebly het. ***Hier word terselfdertyd die belangrike gedagte uitgespreek dat die HERE die woonplek van elke volk bepaal.*** Hieruit volg dat ook wanneer daar volksverhuisinge plaasvind, dit onder die voorsienige leiding van die HERE geskied.

Ter afsluiting van hierdie gedeelte kan daarop gewys word dat reeds blykens die verhale van die Pentateug die volk Israel uit 'n rasseoogpunt nie heeltemal "suiwer" was nie:

Moses tree byvoorbeeld in die huwelik met 'n Midianitiese vrou, (Ex. 2:16 v.) en selfs met 'n Kusitiese (Num. 12:1). Daar bestaan verskil of onder "Kusities" hier verstaan moet word "Ethiopies" dan wel of met die woord 'n lid van 'n sekere Arabiese stam bedoel word. Meestal sien die woord in die Ou Testament egter op die gedeelte van Afrika wat tans "Soedan" genoem word. As die vrou van Moses uit hierdie streke afkomstig was, het sy ongetwyfeld 'n swart gelaatskleur gehad.

Sy kon dan een gewees het van die "menigte mense van gemengde bloed" wat volgens Ex. 12:28 v., Num. 11:4 v. saam met Israel uit Egipte opgetrek het. Josef trou met 'n Egiptiese vrou, uit wie die twee stamme Efraim en Manasse gespruit het (Gen. 41:45, 50v.). ***Dit spreek vanself dat die vermelding van hierdie gemengde huwelike nie bedoel is om vir ons 'n norm aan te gee nie. Dit***

gaan vir ons hier slegs om die feit dat Israel self 'n volk met gemengde bloed was — 'n feit waarmee rekening gehou moet word in verband met ons onderwerp.

Huwelike met die Kanaäniete word deur die Here verbied, **maar dit geskied uit religieuse oorweginge**. Dit gaan om die *gevaar van verbastering van die ware godsdienste*. Dat rasseoorweginge hier nie 'n rol speel nie, blyk bv. uit. Deut. 21:10v. Die Israeliet mag wel trou met 'n vrou uit die heidense volke teen wie Israel oorlog gevoer het.

Die Profete.

a. *Die "vroeër" profete.*

Volgens die Hebreeuse Bybel val ook die boeke Josua, Rigters, Samuel en Konings onder die profetiese boeke en word hulle die "vroeër profete" genoem. Hierdie boeke gee wat Young noem:

"... an interpretative history of God's dealings with the Theocratic nation from the time of the entrance into Canaan until the dissolution of the theocracy in the exile".

Uiteraard sal in hierdie boeke dus nie veel met betrekking tot die verhouding van rasse en volke aangetref word nie. **Wel is belangrik dat die besondere volk van die HERE nou ook hul besondere en eie land het, volgens die belofte aan Abram**. Die "vroeër" profete laat egter duidelik uitkom dat Israel sy roeping tot afsondering van die heidendom nie uitgeleef het nie. Veral die Rigterboek toon 'n treurige periode van verval. **Met die oog op die heel besondere posisie van Israel kan egter ook hierdie feite nie gebruik word as argumente vir skeiding van die rasse nie.**

Dit blyk dat vermenging van Israel met die volke van sy omgewing maar gedurig voortgegaan het. Volgens Rigters 3:5,6 het die Israeliete ondertrou met Kanaäniete, Hetiete, Amoriete, Feresiete, Hewiete en Jebusiete. Simson trou met 'n Filistynse vrou. Dawid tree in die huwelik met Maaga, die dogter van Talmai, die koning van Gesur, Of Batseba, die vrou van Uriah, die Hetiet, ook 'n Hetiet was, word nie uitdruklik gesê nie, maar dit is hoogs waarskynlik. Uit haar is Salomo gebore, wat baie vreemde vroue gehad het. Deur Isébel het selfs die koninklike geslag van Juda vreemde bloed in hul are gehad.

Nou is dit 'n bekende feit dat die HERE nie altyd die oordeel uitgespreek het oor wat in stryd met sy ordinansies gedoen is nie. **Uit die ellende wat dikwels op hierdie gemengde huwelike gevolg het, kon duidelik genoeg gesien word dat dit die HERE mishaag het.** Die saak waarom dit hier gaan, is egter dit: **Israel self was alles behalwe 'n "suiwer" ras of volk, sodat dit ook om hierdie rede nie as voorbeeld van rassesseiding gebruik kan word nie. 'n Onbevooroordeelde leser moet opmerk dat waar daar werklik goddelike afkeuring oor gemengde huwelike uitgespreek word, dit daarom gaan dat Israel sal verheidens en nie omdat die huweliksgesel(-in) van 'n ander ras of volk is nie.**

Dat daar by Israel nie 'n rassegevoel bestaan het nie, blyk ook uit die feit dat vreemdes dikwels hoë posisies in die politieke en militêre lewe beklee het; vgl. bv. 1 Sam. 26:6 (Ahimeleg, die Hetiet); 2 Sam. 11: (Uriah, die Hetiet, veg in die leër van Dawid); 2 Sam. 15:18 (die soldate van Dawid tydens die opstand van Absalom is grotendeels buitelanders); 2 Kon. 11:4 (Kariërs saam met Jojada in die huis van die HERE). Dit is bekend dat baie konings van Israel hulle omring het

met buitelandse lyfwagte (vgl. Van Gelderen: *Koningen, III*, 204).

b. *Die "later" profete.*

In hierdie afdeling val die volgende boeke: Jesaja, Jeremia, Esegïel en die twaalf "klein" profete. Hier word veel meer in verband met ons onderwerp gevind as by die vroeër profete. **Die profete van die HERE hou rekening met die verkiesing van Israel om die draer van die besondere openbaring te wees, maar hul profetiese blik gaan ook oor die volkewêreld.**

Israel is die uitverkore volk van die HERE en voorwerp van sy besondere sorg. Maar as hulle ontrou word, hoef hulle nie 'n spesiale behandeling te verwag nie. In hierdie verband is Amos 9:7 van groot betekenis: Israel word hier vergelyk met drie volke wat deur hulle diep verag is: Kusiete, Filistyne en Arameërs. Net soos Israel uit Egipte gelei is, so die Filistyne uit Kaftor en die Arameërs uit Kir. **Die verbondsvolk staan nie hoër in die skatting van die HERE as "die kinders van Kus" nie.**

Skrifverklaarders is dit daaroor vrywel eens dat hier sprake is van die bewoners van die teenswoordige Soedan (tussen Egipte en die teenswoordige Abessinië). Hulle het 'n swart huidskleur gehad en is — volgens prof. Van Gelderen in sy kommentaar op Amos — **waarskynlik juis vanweë hierdie kleur verag. Maar Israel het in die oog van die HERE geen enkele prerogatief bo hierdie veragte Negers nie!**

Daarom is Jes. 18 juis so treffend: dieselfde Kusiete, "die hooguitgegroeide nasie met die blink vel", **sal ook aan die HERE geskenke bring. Hulle sal óók deel hê aan die heil.** Dit is opmerklik dat die hofdienaar van Ethiopië (waarmee ook die teenswoordige Soedan bedoel word, (vgl. Grosheide in *Korte Verklaring*, t.p.) voor Paulus tot die Christendom bekeer word. (Hand. 8 en 9). **In hierdie verband moet ons nog daarop wys dat die swart kleur van die Kusiet volgens Jeremia iets is wat nie verander kan word nie, net so min as die vlekke van die luiperd (Jer. 13:23) — dit is nie maar 'n aksidentele verskynsel nie.**

Net soos die Pentateug leer die profete dat die HERE ook die beweging van die ander volke kontroleer; Vgl. bv. Jes. 19:20; Jer. 27:6; 43:10; Eseg. 29:12 v.; Amos 9:7b. **Dit is duidelik dat die profete die bestaan van afsonderlike nasies eerbiedig. Daarom is hulle ook so fel in hul veroordeling van die imperialistiese ryke;** vgl. bv. Jes. 47; Jer. 50 v.; Nahum; Habakkuk 2:12 v.

In die toekoms sien hulle ook vir volke (altans vir die gelowiges onder hulle) 'n heerlike vergesig. **Hulle sal deel in die heerlike gawes van die Messiaanse tyd** (vgl. veral Jes. 2:2-4; 25:6, 7; Sef. 2:11b.; 3:9). As die profete die volkere sien optrek na Jerusalem, dan het dit niks te doen met 'n voorkeur van Israel nie. Jerusalem is die plek waar die HERE Hom in die partikularistiese periode geopenbaar het. **Maar hierdie tyd gaan verby, en dan sal die volke die HERE aanbid, "elkeen uit sy woonplek"** (Sef. 2:11b; Mal. 1:11).

Besonder belangrik vir ons onderwerp is dat in Jes. 25:6 uitdruklik staan dat die HERE "vir al die volke" die maaltyd voorberei. Die individualiteit van die afsonderlike volke bly dus tot die einde toe. Net so 'n grootse perspektief bied Jes. 19 en veral vers 24, waar blyk, dat Israel die derde plek inneem, terwyl vir Egipte en Assirië, die erfvyande van Israel, **die eerste en tweede plekke ingeruim word**, d.w.s. in godsdienstige opsig.

Dit is daarom vanselfsprekend dat die profete — in aansluiting by die belofte aan

Abraham — besonder sterk die **missionêre** taak van Israel beklemtoon. Die klassieke voorbeeld is die boek Jona. Ten opsigte van die "kneg van die HERE" word gesê dat Hy 'n "lig van die nasies" is (Jes. .49:6).

Die "geskrifte"

Ten slotte behandel ons die derde deel van die Hebreeuse Bybel.

a. Psalms, Spreuke, Job.

Wat Psalms betref, kan ons volstaan met 'n verwysing na die onlangs verskene proefskrif van dr. P. J. N. Smal: *Die universalisme in die Psalms*. Hoewel ook die partikularisme in die Psalms aangetref word, speel die universalisme 'n groot rol en is die psalmdigters in volkome harmonie met die profete. **Hoewel daar 'n noue band tussen die HERE en Israel bestaan, is die Here tog Koning oor al die nasies** (vgl. Ps. 22:29; 47:9a; 99:2b). In die profetiese vergesig sien die psalmdigters dat die "eindes van die aarde" hulle tot die HERE sal bekeer (vgl. Ps. 22:28). Die "geslagte van die nasies" sal die HERE aanbid (Ps. 22:30a). Die sendingsgedagte word in verskillende psalms gevind (bv. 9:12; 28:50; 47:2), ens.

b. Spreuke en Job.

Hier het ons te doen met "wysheidsboeke" waarvan dit kenmerkend is dat hulle universeel in hul strekking is **en bedoel is vir alle mense**. Dit is opmerklik dat Job selfs geen Israeliet is nie. In die Wysheidsboeke gaan dit om vraagstukke waarmee alle mense worstel en nie net Israel nie. **Ook hier laat die Skrif dus die blik gaan oor die ganse wêreld.**

c. Die vyf "rolle" of "feesrolle".

Die boek Ester verkondig skynbaar weer 'n streng partikularisme en word deur sommige selfs as 'n volslae Joodse geskrif beskou. Dit gaan hier ongetwyfeld om die voortbestaan van die Joodse volk en die neerwerping van hul vyande, maar in laaste instansie is die vraag wat beslis word, **of die vrouesaad sal bestaan teenoor die aanslag van die slangesaad, wat probeer om die geboorte van die Wêreld-heiland te verhinder deur die volk te vermoor waaruit Hy gebore moet word.**

Ook die boek Rut is een van die feesrolle. In hierdie boek leer ons dat 'n (oorspronklik) heidense, Moabitiese, vrou een van die voormoeders van Christus is. **Met geen enkele trek word aangedui dat sy nie welkom onder Israel is omdat sy 'n Moabitiese is nie.** Sy bekeer haar tot die lewende God en word in die verbondsvolk opgeneem, net soos Ragab, die Kanaänitiese.

Van die boek *Prediker* geld dieselfde as van Spreuke en Job, aangesien dit ook 'n wysheidsboek is.

Die boeke Hooglied en Klaagliedere het geen besondere stof vir ons onderwerp nie.

d. Daniël, Esra, Nehemia en Kronieke.

Die boek Daniël is volkome in harmonie met die profete wat ons reeds behandel het. Die sienersblik van Daniël sweef wyd uit oor die koninkryke van die wêreld **en is nie tot die bondsvolk beperk nie.** Ook in hierdie boek is dit duidelik dat die imperialisme **in stryd is** met die bedoeling van God (vgl. bv. die droom van Nebukadnesar in Dan. 4). Die wêreldryke is afskuwelike monsters (vgl. Dan. 7). Die enigste ryk wat in ewigheid sal bestaan, is die ryk van die Menseseun (Dan. 7). **"Al die volke en nasies en tale" sal Hom vereer (Dan. 7:14). Ook hier**

word dus die bestaan van volke en nasies tot die einde gehandhaaf.

In die boeke Esra en Nehemia word deur sommige - net soos by Ester — oordrewe partikularisme en rasse-chauvinisme gevind, ***en die bevel om die heidense vroue weg te stuur word selfs as 'n argument vir rassessekering aangevoer. Dit gaan egter by Esra en Nehemia nie om rasseoorweging nie, maar om die behoud van die ware Godsdienst*** (vgl. Esra 9:1, 2, 11, 12; Ex. 34:15 v.). Dit was abnormale omstandighede waaronder Esra en Nehemia as reformatore optree. Daar moet op gelet word dat onder die vreemde vroue ook Ammonitiese en Moabitiese voorgekom het, vroue uit, volkere wat aan Israel na verwant is.

Vir die boek Kronieke geld dieselfde as wat van die "vroee" profete gesê is.

KONKLUSIES IN VERBAND MET DIE OU TESTAMENT:

Op grond van ons ondersoek kan van die *gees en strekking* van die Ou Testament ten opsigte van rasseverhoudinge die volgende samevatting gegee word:

- a. Die menslike geslag is *'n eenheid*. Wat God saamgevoeg het, mag die mens nie skei nie. Alle mense stam van een mensepaar af en is dus van een bloed. -
- b. Behalwe die eenheid toon die skepping van God ook 'n ryke *variasie* en *differensiasie*. Wat God geskei het, mag die mens nie saamvoeg nie.
- c. Hierdie variasie en differensiasie sal vanself volg as die goddelike opdrag om die aarde te vul uitgevoer word. Dit bring vanself selfstandige ontwikkeling, wat in ooreenstemming met die wil van God is.
- d. Alle wesens wat nog trekke van die beeld van God vertoon (hoe swak ook al), deel in die voorregte en verpligtinge wat vir mense geld. Daar is wel verskil onder mense volgens aanleg en voorregte, ***maar daar is geen mense en dus ook geen volke en rasse wat van nature meerderwaardig is en dus op meer voorregte aanspraak mag maak nie.***
- e. Die mens is bestem om heerser te wees oor die skepping van God, en enige vorm van verslawing moet bestry word. Meer bevoorregte volke moet hulle gawes en talente tot nut van minder bevoorregte volke bestee.
- f. Aan die mens is 'n kultuuropdrag gegee; en alles wat hom hinder in die uitvoering hiervan, is verwerplik. As 'n beskaafde volk byvoorbeeld toelaat dat hy deur ondertrouing en andersins, ***deur 'n volk wat in barbarisme lewe***, verswelg word en die kultuurpeil daal sodat die aarde nie bewerk en bewaak word nie maar aan verwildering prysgegee, ***handel dit in stryd met die ordinansie van God.***
- g. By die behandeling van rassevraagstukke moet altyd rekening gehou word met die vloek van God na die sondeval. Hierdie vloek bring mee dat 'n natuurlike differensiasie vervorm kan word tot 'n kloof wat stryd en verwydering bring. 'n Hoogtepunt in hierdie proses vorm die toringbou van Babel. ***Dit is dus 'n roeping van 'n gelowige om te werk in die rigting van 'n goeie verstandhouding tussen rasse en volke.***
- h. Die Ou Testament gebruik nie die woord "ras" nie maar leer dat die mensheid na die sondvloed in drie groot groepe uiteengaan elk met sy eie eienaardighede, in ooreenstemming met die profesie van Noag. Hierin lê ongeveer dieselfde gedagte uitgespreek as in die moderne begrip "ras".
- i. Aangesien ons nie presies weet hoe die volke en rasse van ons tyd in verband staan met die seuns van Noag nie, kan die Noagitiese profesie moeilik op die rasseverhoudings van ons tyd toegepas word. ***Soveel is egter seker dat die vloek***

oor Kanaän nie betrekking het op enige van die tans lewende volke nie.

j. Menslike poginge sal na die spraakverwarring by Babel nie weer 'n waaragtige eenwording van die mensheid tot stand bring nie. **God alleen kan dit doen en wel in die geestelike eenheid van die kinders van Abraham, met handhawing van die verskillende volke en tale.**

k. **Die Ou Testament verwerp sowel rasse-chauvinisme en "Herrenvolkisme" as 'n dweepsieke kosmopolitisme op die basis van 'n wêreldburgerskap.** Die een beteken 'n hartstogtelike op-die-spits-drywing van eie ras of volk, met minagting van almal wat nie daartoe behoort nie, en die ander uitwissing van die grense tussen rasse en volke. Rasse-chauvinisme word o.m. aangetref by Israel self (die ander volke is *gojim*, met 'n **veragtelike** bysmaak!) asook by Nimrod, Sanherib, Nebukadnesar ens., en die profete spreek hulle baie sterk hierteen uit. Die kosmopolitisme wil met menslike middele 'n bo-volkse wêreldryk stig **met nivellering van die differensiasie**. Dit is in stryd met die skeppingsplan van God, soos by die toringbou van Babel geblyk het. God alleen kan 'n ryk tot stand bring wat oor die hele wêreld strek, maar dit is nie uit die aarde aards nie en beskou die volkse differensiasie nie as iets wat uit die bose is nie. Tot aan die einde sal daar volke en nasies en tale wees.

l. Die massaliserings- en nivellerings-tendense in die volke-wêreld is o.m. deur Satan geïnspireer. Dit is die wegvlug van die individuele verantwoordelikheid. "Alle lewe is differensiëring, afsondering en eie aard. Die besef van eie verantwoordelikheid is die grond van alle skeppende aktiwiteit" (Hellmuth Frey). **In die opeenhoping van mense vind demoniese magte vrugbare teelaarde.**

m. in die hele Ou Testament is daar geen diskriminasie teenoor enige ras of volk *net omdat dit 'n ander ras of volk is nie*. **Diskriminasie vind plaas op grond van die geloof.** Teen ander volke of rasse word opgetree wanneer hulle 'n gevaar vir die koninkryk van God word wat die verband met God betref.

n. Israel is wel die verbondsvolk maar het geen prerogatief bo ander volke nie, selfs nie bo die swart Kusiet nie.

o. Die HERE bepaal nie alleen vir Israel sy woonplek nie **maar vir alle volke**.

p. **Nêrens in die Ou Testament is daar enige aanduiding dat vermenging tussen individue of reste van verskillende rasse en volke sondig is nie.** Gesien egter die feit dat volgens die Woord van God volkere en tale tot die einde sal bly bestaan **en dat dit ook nie as sonde bestempel word as 'n ras of volk daarna streef om sy identiteit te bewaar nie**, veral nie as daar geen regte van ander aangetas word nie. Trouens, dit moet as sonde beskou word as 'n volk sy volks-identiteit prysgee, daarmee sy eie roeping versak en die gedagte van verskeidenheid geweld aandoen.

q. Wie die ware God en Sy woord ken, het 'n sendingroeping teenoor volkere wat nog in die duisternis van die heidendom lewe.

II. DIE SKRIFGEGEWENS TEN OPSIGTE VAN RASSEVERHOUDINGE: NUWE TESTAMENT, prof. W.J. (Willie) Snyman,

a. Die Evangelies.

(1) Die Geboortegeskiedenis.

Die Nuwe Testament begin met geslagsregisters van Jesus Christus (Matt. 1:1-17; Luk. 3:23-38). Dit herinner aan die groot plek wat afstamming in die Ou Testament inneem, soos blyk uit die telkens terugkerende geslagsregisters daar. (Wat o.a. die priesters en Leviete betref, vgl. Esra 2:62). Elke Israeliet het sy geslagsregister gehad (1 Kron. 9:1). ***Dat die Nuwe Testament hiermee begin, laat dit al duidelik sien dat afstamming allermins in die Nuwe Testament, en ook "in Christus", sy betekenis verloor het.***

(a) Die geslagsregister by Lukas.

Die geslagsregister gaan by Lukas deur tot by Adam en bring Christus in betrekking tot die hele menslike geslag. Dit laat die *mensheid* sien:

- (i) as 'n organiese eenheid, ***een bloedgemeenskap in Adam*** (vgl. Hand. 17:26);
- (ii) as van Goddelike oorsprong, ***wat geld van die mees primitiewe ras sowel as van die mees ontwikkelde;***
- (iii) as 'n gevalle geslag, wat geld van die hoogs ontwikkelde sowel as die laagsgesonde ras, en
- (iv) as 'n in Christus verlore geslag.

Wat die geslagsregister in een oogopslag laat sien — en hierin is die betekenis daarvan geleë — ***is dat dit nie maar individuele mense is wat in Christus verlos word nie maar die hele mensheid*** (iets anders as "alle mense"), soos die hele mensheid in die val van Adam betrokke was (vgl. Rom. 5:12 vv.).

Aangaande *Christus* blyk uit die geslagsregister ***dat Hy aan die mensheid behoort*** nie anders as deur toehorigheid aan 'n bepaalde geslag (Dawid), stam (Juda), volk (Abraham), ras (Sem). 'n Blote mens-syn bestaan, óók ten opsigte van Christus, nie, ten minste nie na sy vernederde menslike natuur nie. Hy moes ook hierdie "beperkinge" op Hom neem. Egter ook nie na sy verheerlikte natuur nie. (Openb. 5:6; 7:5, vgl. Hebr. 7:14). ***Derhalwe mag hierdie beperkinge (afstamming, volk, ras) nie gesien word as sodanige beperkinge of as gevolg van die sonde nie.***

Hoewel die nadruk by Lukas, geheel in ooreenstemming met die universele strekking van sy evangelie, op die betrekking van Christus tot die mensheid val, word sy ***besondere*** betrekking tot Israel tog nie uit die oog verlore nie. Hy is die Beloofde Verlosser van sy volk Israel uit die geslag van Dawid (vgl. 1 ; 32, 1:68).

Maar Hy is ook die beloofde Saad van Abraham. in wie die belofte toekom ***nie alleen aan Israel nie maar aan alle geslagte*** (Gen. 12:3) en nasies (Gen. 22:18. Vgl. Hand. 2:39; 3:25, 26; 10:35). Die in Christus verlore "mensheid" kan dus nader omskryf word: ***die mensheid in al sy vertakkinge (geslagte, volke, rasse).*** As die geslagsregister dan teruggaan van Abraham tot by Adam, dan laat dit sien dat die verbond met Abraham 'n reële grondslag het in afstamming en dat dit 'n nadere uitwerking is van die verbond met die hele menslike geslag. in Adam (Gen. 3:15), wat deur die verdeling van nasies heen

van krag gebly het.

Die stamboom by Lukas, wat teruggaan tot by Adam (oor Dawid en Abraham) **teken Christus dan as Behouer van die hele menslike geslag, ook in dié sin, dat die verskeidenhede daarin behoue bly, die boom met sy vertakkinge.**

(b) *Die geslagsregister hy Matthêus.*

Die geslagsregister by Matthêus gaan terug tot by Abraham, die stamvader van Israel. Hiermee laat hy Christus sien as die Beloofde Verlosser van sy volk Israel.

By hierdie beklemtoning deur Matthêus van die besondere betrekking van Christus tot Israel (**die partikuliere**) word egter die betrekking van Christus tot die mensheid (**die universele**) nie uit die oog verloor nie, soos, omgekeerd, by Lukas by die beklemtoning van die **universele** (die betrekking tot die mensheid) die **partikuliere** (betrekking tot Israel) nie uit die oog verloor word nie.

Die geslagsregister by Matthêus beskryf Christus as die Beloofde Verlosser van sy volk Israel, in ooreenstemming met sy hele Evangelie, **maar ook as Verlosser van alle nasies.**

Dit kom in die geslagsregister op twee maniere uit: (i) In die naam van Abraham, vader van 'n menigte van nasies, Gen. 17:5. Die belofte aan Abraham was dan ook vir alle "geslagte", Gen. 12:3, nie alleen nie, maar ook vir alle "nasies", Gen. 22:18. **Hier is dit teweens duidelik dat alle nasies in die verbond met Abraham begrepe is, en dat die betrekking van Christus tot die nasies 'n verbondsbetrekking is.**

(ii) In die "gebroke" geslagsregister by Matthêus. Daar kom 4 vrouename voor in die geslagsregister van Christus. Twee daarvan herinner aan swaar sondes, naamlik die van Tamar en van Batseba, na wie verwys word slegs as "die vrou van Uria". So laat die geslagsregister uitkom; die verbondstrou van die Here niteenstaande die sonde van die volk. Sonde bly sonde al is dit in die heilige geslagslinie. Die twee ander name is dié van nie-Israelitiese vroue. **Die opvallende is dan dat juis Matthêus met sy sterk partikularistiese inslag voor die feit stel dat Jesus Christus na sy menslike natuur nie van ongemengde afkoms was nie. Onder sy voor geslagte was nie alleen Rut, die Moabitiese nie, maar ook Ragab, die Kanaänitiese.**

Dit is 'n misvatting as uit hierdie gebroke geslagsregister van Matthêus gekonkludeer word tot uitwissing van grense in Christus. Dit is tog ondenkbaar dat Matthêus so 'n noukeurig uitgewerkte geslagsregister sou opstel slegs om aan te toon- dat afstamming van geen betekenis is nie.

Die betekenis van die - gebroke geslagsregister van Matthêus met die feit dat Christus nie van ongemengde afkoms is nie moet in die volgende gesien word:

Ten eerste: Jesus behoort nie net tot die Jode nie **maar ook tot die volke.** Inderdaad word hiermee 'n muur van afskeiding afgebreek: die begrensing van die genade tot die Jodendom en diegene wat hulle by die Jodendom voeg met uitsluiting van die nasies. Lukas toon dit aan deur te herinner aan die bloedverwantskap van alle mense, ook van Christus met alle mense na sy menslike natuur. Matthêus doen dit deur sy herinnering aan die feit, dat Christus nie van ongemengde afkoms is nie. **Dit het met uitwissing van grense as sulks niks te doen nie.**

Ten tweede: Vir die Jode bevat dit die herinnering dat hulle self as nasie nie vry

is van vreemde bloed nie, selfs nie in hulle koningshuis nie, en in die algemeen en vir alle tye, **dat rassesuiwerheid in absolute sin iets is wat nie bestaan nie en ook nie gestel kon word as absolute eis nie**. By Lukas is dit uitgedruk in die boom en sy takke — die mensheid uit een bloed, (vgl. Hand. 17 ...: 26). By Matthêus in sy gebroke stamboom. **Dat Jesus nie van ongemengde afkoms is nie, staan hier as betekenisvolle feit teenoor alle oordrewe nasietrots en rasseverheerliking.**

Ten derde: **Dit bevestig die feit dat dit in die Ou-Testamentiese verbod op vermenging nie gegaan het om suiwerheid van bloed nie, maar om die suiwerheid van die Openbaring.** Die verbod op vermenging was suiwer godsdienstig gefundeer. Nie-Israeliete is opgeneem in die volksgemeenskap van Israel, soos ook blyk uit die geslagsregister. Hierdie godsdienstige apartheid van die Ou Testament vind sy toepassing in die Nuwe Testament in geestelike apartheid tussen kerk en wêreld, gelowiges en ongelowiges, al is dit van dieselfde ras of volk (2 Kor. 6:11 vv.).

Dit beteken egter nie dat natuurlike verwantskappe (familie, ras, volk) hulle betekenis vir die Nuwe Testament verloor het nie. Al het die volksgedagte van Israel oorgegaan op die Kerk as die volk van God, die betekenis daarvan, dat God 'n volk uitgekies het onder volkere om draer van die besondere Openbaring te wees moet nie onderskat word, soos meestal geskied, nié. Daar sit 'n gedagte in wat deurloop: In die doopbevel bv. Matt. 28:19, gaan dit nie om geïsoleerde individue nie, maar om nasies. Dit sluit direk aan by die belofte aan Abraham, Gen. 12:3; 22:18.

Verder staan dit in verband met die verbreiding van die evangelie. Dit gaan van volk tot volk, "van Jerusalem af en verder", Luk. 24:47, vgl. Hand, 1:3. Die verbreiding van die evangelie veronderstel die bestaan van nasies. **So kom daar gekerstende nasies naas heidense, en kan vermenging van gekerstende en heidense nasies 'n bedreiging inhou vir die Christendom, sodat die verbod op vermenging in hierdie opsig sy krag bly behou vir die Nieu-Testamentiese bedeling ewegoed as vir die Oue.**

Dat God 'n volk gekies het, het sy betekenis ook vir die deurwerking van die evangelie. Ook die volkslewe moet gekersten word: Al sou vermenging as sodanig nie deur die Skrif verbied word nie, **moet dit tog as sondig bestempel word in soverre dit 'n bedreiging sou inhou vir 'n Christelike kultuur.** Ons kan verder gaan: omdat kultuur self 'n Goddelike opdrag is, is 'n hoër kultuur onder die algemene genade geroepe om homself te beskerm om die laere te kan ophef en nie deur 'n laere neergetrek te word nie. Onder sekere voorbehoud kan die volgende onderskryf word:

"It is in the interest of humanity as a whole that the highest type of culture should maintain itself at the highest level of efficiency in order to render the highest service to religion and morality, to thought and art, to scientific and material progress" (Prof. J. du Plessis, aangehaal deur W. J. van der Merwe: The Development of Missionary Attitudes in the Dutch Reformed Church of South Africa, p. 256),

In verband met voorgaande moet nog daarop gewys word, dat die begrippe "eiesoortigheid" en "andersoortigheid" nie statiese begrippe is nie. Deur wedersydse bevrugting ondergaan kulture verandering, en deur vermenging kan nuwe vorme ontstaan. **Daar moet onderskei word tussen uitwissing van grense as beginsel, en vermenging waardeur nuwe verskeidenhede**

ontstaan. Die eerste lei op die weg van Babel. Die laaste word deur die Skrif nie verbied nie.

’n Karakteristiek van die geslagsregisters is die verbinding van die besondere en die algemene, sodat die een nie deur die ander verdring word nie. By Matthéüs is Jesus die Beloofde Messias van die Joodse volk (die besondere), maar alle nasies is in die verbond begrepe (die universele). By Lukas is Hy die Verlosser van die mensheid (die universele) in sy verbesonderinge (rasse, geslagte. volkere).

Met wat hulle impliseer, bevat die geslagsregisters alles wat die Nuwe Testament verder leer in verband met die natuurlike verwantskappe en gemeenskappe in hulle verskillende gradering en ook in hulle regte verhouding tot mekaar en tot die geestelike gemeenskap in Christus (die Kerk). Wat verder volg is slegs nadere ontplooiing.

(c) *Die verdere geboortegeskiedenis.*

Ook in die verdere geboortegeskiedenis lê die partikuliere en die universele op dieselfde wyse saam geweef.

(i) Die heil van die Koninkryk is nie maar politieke verlossing vir die Joodse volk nie, **maar verlossing van sonde en dood** (Luk. 1:79), die universele nood van die mensheid.

(ii) Jesus groei op in Nasaret in Galilea met sy halfheidense bevolking (1:79).

(iii) Soos Israel die volk van die verkiesing was, gaan dit nou om die mensheid “van sy welbehag” (Luk. 2:14). **“Sy welbehag” hou teweens ’n belangrike beperking in.** Nadere lig op die samehang tussen die verkiesing en die natuurlike verwantskappe vind ons by Johannes die Doper en in Rom. 9-11.

(iv) Jesus word gehuldig deur die wyse uit die Ooste, maar as Koning van die Jode (Matt. 2:1 w.).

(v) Hy is die “lig van die nasies” **en** “die heerlikheid van sy volk Israel” Luk. 2:32, (vgl. Jes. 19:21-25; 42:6 v.; 49:6). Hierin word die hele geboortegeskiedenis saamgevat

(2) *Johannes die Doper.*

By Johannes die Doper val daar belangrike lig op die verhouding van individu, volk en kerk. Skynbaar gaan dit by Johannes die Doper teen afstamming. Afkoms (van Abraham) **is geen waarborg vir die Koninkryk van God nie. Die nadruk val op persoonlike bekering teenoor toehorigheid tot die volk** (Matt. 3:8, 9).

Met ’n skyn van reg word dan die groot betekenis van Johannes die Doper gesien in hierdie teëstelling van individu en volk. Dit sou dan ook die tiperende wees: van die Nuwe Testament teenoor die Ou Testament en die betekenis van die Nuwe Testament **en van die Christendom sou bestaan in die universalisering van die godsdiens deur die individualisering daarvan.**

Dit gaan egter by Johannes die Doper nie om die teëstelling tussen volk en individu nie maar om afstamming en Goddelike vrymag (Matt. 3:9). By die Jodendom is die Goddelike verkiesing bepaal deur afstamming. Hierby het dan gekom eie verdienstelikheid deur wetsvervulling, waardeur ’n Israel by uitnemendheid” ontstaan het (die Fariseïsme). Johannes maak die verkiesing nie los van afstamming nie, maar lê dit daaraan ten grondslag, sodat dit gaan deur die geslagte heen. Dit is die eerste skrede op die weg van kerkhervorming in die Nuwe Testament. **Dit bestaan nie in ’n uitwissing van grense tussen Israel**

en die volke en tussen volke en volke (sodat alle grense in die kerk uitgewis is nie), of in 'n "Begründung eines Gottesvolkes ohne Blutmassige Bindung" nie (vgl. E. Stauffer: *Die Theologie des Neuen Testament*, p. 289), maar in 'n kring-vorming binne Israel deur die doop, **nl. die gelowiges as die ware Israel**. Dit is die heilshistoriese betekenis van Johannes die Doper.

Hier, by sy oorsprong, is die verband tussen kerk en volk duidelik. Die verband moet nie so gesien word dat kerk en volk mekaar uiterlik dek soos by Israel wat 'n Kerkvolk was, of omgekeerd, in die gangbare idee van 'n volkskerk nie. **Die kerk staan ook nie los van die volk nie (kenmerkend van sektarisme) of bo die volk nie**. Daar is 'n innerlike, organiese verband tussen kerk en volk: **In die kerk bestaan die volk voort**. Die ongelowiges is die bome wat 'uitgekap word (Matt. 3:10). **In sy gelowiges is die volk behoue**. Dit word nader uitgewerk in Rom. 9-11. Hierin is die volk Israel 'n voorbeeld vir elke volk (vgl. 1 Kor. 10:11; 1 Thess. 2:14). **Die menslike geslag word volksgewyse gered, maar dan in sy uitverkorenes** (vgl. Luk. 2:14 en Dan. 12:1b, 2).

(3) Die optrede van Jesus.

Die universele lyn lê hier duidelik. Reeds in sy aanvangsprediking hou Hy dit aan Israel voor dat dit nie gaan om nasionale nood en politieke verlossing nie, **maar om die nood van die mensheid, om siekte, dood en sonde** (Luk. 4:16 vv.).

In die Bergpredikasie gaan dit teen legalisering en teen nasionalisering van godsdiens: *naastediens* wat nie beperk mag word tot *nasiediens* nie maar ook vyande insluit (Matt. 5:44), **hoeveel te meer nog mense van 'n ander ras of volk**, soos Jesus ook leer in die gelykenis van die barmhartige Samaritaan en self ook toon deur die grense tussen Jode en Samaritane nie te reken nie en teen alle Joodse volkstradisie in met 'n vrou, en boonop 'n Samaritaanse, te spreek. Hy gaan ook buite die grense van die Joodse land na Tirus en Sidon. In die Koninkryk van die hemele val die grense ook weg tussen Ooste en Weste (Matt. 8:11).

Dit kom slegs aan op geloof (Joh. 3:16); 'n heidense hoofman is hierin 'n voorbeeld (Matt. 8 ; 10). **Jesus is Wêreldheiland (Joh. 4:42). Alles loop uit op die universele bevel van Matt. 28:19. Ons gaan nie te ver as ons oordrewe nasionale trots sien as 'n sonde wat Jesus eindelik aan die kruis gebring het nie. Die "woede" van Lukas 4:29 is gekrenkte nasietrots waar nasionale vooroordele deurbreek word. Diegene wat hieruit egter 'n opsysetting van alle nasionale grense aflei, moet daaraan herinner word dat hierdie lyn deurgetrek kan word tot alle natuurlike verhoudinge, ook die mees fundamentele; die huislike (Matt. 10:37; 12:50; Luk. 11:27, 28).** Hier sou dan geleer word dat sulke betrekkinge nie alleen van "minder belang" is nie maar geheel en al onverenigbaar en strydig met die liefde tot God. Liefde tot God sou dan ook nie familieliefde gedoog nie, so min as volksliefde, ens. In die bogenoemde tekste gaan dit egter daarom **as daar 'n keuse gedoen moet word, dan geld selfs die innigste familiebande nie**. Die verdeeldheid wat Jesus bring, gaan ook deur die familielewe heen (Matt. 10:34). **Dit is egter geheel iets anders as dat dit daardeur opgehef word**. Dat hiervan geen sprake kan wees nie, vgl. Matt. 15:4. Die eer aan vader en moeder wat hier gevorder word, sluit eerbetuiging in van alle natuurlike bande, ook hoogskatting van vaderland en moedertaal.

Daar gaan dan ook 'n tweede lyn deur die evangelies wat nie uit die oog verloor moet word nie. **Naas die universele is daar ook die partikuliere**, wat die duidelikste en skerpste uitkom in die beperking van die sending tot die volk Israel

met die uitdruklike verbod daarby om te gaan na die Samaritane en die heidene (Matt. 10:5-6), soos Jesus ook sy eie sending beperk sien tot die verlore skape van die huis van Israel, juis as Hy vertoef in Siro-Fenisië (Matt. 15:24, vgl. vs. 26).

Die maklikste oplossing sou wees om slegs die een of die ander raak te sien na gelang dit ons pas. Andere sien hier 'n teenstrydigheid in die evangelie en maak daarvan 'n beginsel van bronne-kritiek. Dit is ten minste 'n eerliker weg. Die juiste weg word deur die evangelies self aangewys. Daar vind ons die volgende lyn: die universele in die prediking en optrede van Jesus loop ewewydig met sy verwerping deur Israel. As Hy deur Samaria gaan, is Hy deur Jerusalem verwerp. Hy gaan na die streke van Tirus en Sidon as Hy deur Galilea verwerp is. **Die uitsending met die universele opdrag na alle nasies kom van die Gekruisigde en Opgestane Heiland.**

Hieruit is duidelik:

- (a) dat dit by Jesus in die eerste plek gegaan het om die Volk (Israel),
- (b) dat Hy nooit die volk verwerp het nie, maar die volk het Hom verwerp,

Een van die weinige kere waarvan ons lees dat Jesus geweene het, was oor Jerusalem (Luk. 19": 41, vgl. Matt. 23:37 v.). Hierin was Jeremia 'n tipe (Jer. 9:1, Klaagl.). 'n Naklank kry ons by Paulus (Rom. 9:1 v.). **Daar mag dus by Jesus nie net gespreek word van menseliefde nie; daar was by Hom groot nasieliefde.**

By die kerkstigting (Matt. 16:18) is van belang dat die tyd-stip in gedagte gehou word waarop dit plaasgevind het. Dit vind plaas as die verwerping van Jesus deur Israel, sy leiers (Matt. 12:22 vv.) en die volk, (Joh. 6:66 vv.) 'n voldonge feit was. Dan is dit duidelik dat die kerk nie ontstaan het deur afskeiding van die volknies maar deurdát die volk hom afgeskei het van Jesus. **Nie almal nie: die wat oorgebly het uit Israel, is die "ekklesia", die "volk van God"** (vgl. Matt. 3:12).

In die sendingbevel gaan die evangelie die hele wêreld in (Mark. 16:15), die wêreld egter soos dit bestaan in "nasies" (Matt. 28:19), van Jerusalem af en verder (Luk. 24:47), volgens die verbond van Abraham (Gen. 12:3, Gen. 22:18) en met Adam (Gen. 3:15).

Wat in die evangelies veroordeeld staan, is 'n genasionaliseerde godsdiens en verafgoding van die nasie en alle natuurlike bande, nie hierdie verbande self nie, ook nie die nasionale nie. Dit is terreine waarin God werk, en waarin God gedien moet word, net soos in die persoonlike lewe.

b. Handelinge.

Die evangelie gaan oor die grense van die Heilige Land tot die uiterste van die aarde (Hand. 1:8). Die universele lyn is duidelik. Hierby moet op die volgende gelet word:

(a) *Die sendingbevel (Hand. 1:8).*

(i) Dit sluit aan by Matt. 22:19; Luk. 24:47, met nadere presisering "van Jerusalem en Judea en Samaria tot aan die uiterste van die aarde". **By die uitbreiding van die evangelie, soos by die doopbevel, word nasies in die oog gevat.**

(ii) Die evangelie gaan eers weer na die Jode. Christus is aan die volk verbonde

ook na dat hulle Hom aan die kruis verwerp het. **Die verbond met Israel is nog van krag en wel in: hulle geslagte (Hand- 2:9) en sluit in "almal wat daar ver is..." .", d.i. die nasies (vgl. Gen. 12:3, 22:18).**

Hoewel mensheid omvattend staan dit nie los van die volkere en die geslagte nie en gaan dit weer eerste na Israel.

(b) *Die Pinkstergebeure.*

(i) Sprekend is die feit dat elkeen oor die groot daad van God **in sy eie taal** hoor spreek. Dit beteken: **die eenheid van die Gees sluit die verskeidenheid van volkere nie uit nie en staan uitdruklik teenoor die eenheid van Babel.** Die een Logos verkondig die apostels in die baie tale van die baie volkere wat die geskiedenis sinds Gen. 11 ken. Die Pinkstergeskiedenis sê vir ons: waar dieselfde Logos onder al die volkere in dieselfde taal verkondig word, en waar in verskillende tale verskillende Logoi (nasionale kerke) verkondig word, is die Gees nie. Waar egter dieselfde Logos in baie tale, waar die boodskap van die een Naam onder die hemel tot elke volk op aarde in sy taal kom, daar is die Gees werksaam . . . Die Logos van die kruis kry sy gevaarlikste skerpheid (vgl. Hebr. 4:12 v.) maar ook sy gevaarlikste aanstootlikheid (vgl. 1 Kor. 1:23) eers waar die kerk aan elke volk in sy eie begrippe sê waarom dit gaan ...

Die verskeidenhede word in die Kerk van Christus nie opgehef nie (1 Kor. 7:17 w.; 11:2; 14:34 v.; Kol. 3:18 vv.). **So bly die volkere-verskeidenheid in die mensewêreld ook in die Kerk bestaan ...** Wel het dit sy tragiek verloor in die omspannende eenheid van die volkerekerk, waarin elk sy eie plek inneem. Die selfverheerliking is volgens Gen. 11:4 die oorsaak van die spraakverwarring. **Alle nasionale selfverheerliking is egter oorwin waar die stemme van die volkere** (vgl. Fil. 2:11) verenig in die veelstemmige koor tot verheerliking van die groot daad van God" (Stauffer; a.w., pp. 174 v., behalwe wat tussen hakies aangebring is, vertaal weergegee).

(ii) Omdat die Pinksterwonder self opgehou het, kan die Pinkstergedagte alleen verwesenlik word waar dieselfde Woord van God in verskillende tale verkondig word.

(c) *Oorgang na die heidene.*

Pas as die evangelie deur die Joodse volk verwerp is (steniging van Stefanus), gaan dit na die Samaritane en die nasies.

(i) Dit gebeur egter nie voordat daar 'n kerk uit die Jode vergader is nie. Die eerste kerk is uit die Jode, soos daar straks een sal wees onder die Samaritane, ens. (Vgl. Hand, 3 ; 26).

(ii) Ook na hierdie herhaalde verwerping van die evangelie **is die Joodse volk nog nie verwerp nie**, soos sal blyk by Rom. 9-11.

(iii) Vir die eintlike oorgang na die heidene was daar eers 'n openbaring nodig en wel aan Petrus, die verteenwoordiger van die apostoliese kerk (Hand. 10-11). Die uitwissing van die verskil tussen rein en onrein, waarvan by hierdie gesig sprake is, **het niks te doen met uitwissing van grense tussen volkere nie maar beteken dat die evangelie nie teruggehou mag word van die heidene nie.**

(d) *Die sending van Paulus.*

Paulus word spesiaal geroep vir die heidensending. Sy roeping sluit sonder twyfel aan by sy vertrouetheid met die taal en denkwysse van diegene onder wie hy die evangelie moet verkondig. Daar is dus ook 'n differensiasie in die bediening van

die evangelie waarby die eenheid van die evangelie gehandhaaf bly, beseël met die regterhand van die gemeenskap (Gal. 2:9). **So kom die kerk in sy veelvormigheid tot openbaring teenoor 'n uniformiteit waarin alle nasionale grense uitgewis word, en ook teenoor 'n pluraliteit waar die kerk deur nasionale grense opgebreek word.**

(e) *Die Antiocheense Gemeente (Hand. 11:19-26).*

Die geskiedenis van die gemeente van Antiochië skyn die voorgaande te weerspreek, Dit stel ons in ieder geval voor die feit dat waar Christene uit Jode en heidene op een plek saamwoon, hulle saamkom in een gemeente. Die gelowiges is hier ook vir die eerste keer "Christene" genoem as 'n "derde geslag" teenoor Jode en heidene. **Dit bring ons by die vraag of, waar gelowiges uit verskillende rasse ens. saamwoon, daar nie een kerk moet wees nie.**

Hierby moet egter die volgende in gedagte gehou word:

(i) Die kerk sluit aan by die bestaande. Daar was toe een wêreldryk met een wêreldtaal.

(ii) Hoewel aangesluit by die bestaande het die Christendom nie weinig daartoe bygedra om hierdie "babiloniese" eenheidsryk te vermaal nie (Dan. 2), nie om chaos te laat ontstaan nie **maar om die mensheid weer in sy natuurlike geledinge te laat ontplooi.**

(f) *Handelinge 17:26.*

Dit is die enigste plek waar die "rasseprobleem" direk ter sprake kom in die Nuwe Testament:

(i) Alle nasies is uit een bloed. **Bloed is nie 'n skeidende faktor nie maar 'n verbindende. Die hele mensheid is bloedverwant.** Nooit kan die ontwikkeling sover uitmekaar gaan dat die verwantskap verbreek word nie — so iets geskied alleen deur die sonde. Die teks beskryf die menslike geslag as eenheid (vgl. die geslags-register by Lukas).

(ii) God het die nasies gemaak. Dit sien nie net op wat by Babel gebeur het nie. Daarvoor was die mensheid oorspronklik bestem. **Nuwe nasies word nog steeds gebore. Wat by Babel gebeur het, is wat in Gods bestel in ieder geval moes gebeur.** Die mensheid moes uitmekaar en in sy veelvormigheid tot ontplooiing kom in verskillende volkere, tale en nasies, tot verheerliking van God. Babel was die verset hierteen. Die Babelse strewe word gedurig in die geskiedenis herhaal en sal aan die einde uitloop op die ryk van die Antichris.

(iii) God het vooraf die tye van die nasies bepaal. **Nasies kom en gaan in die geskiedenis. Dit kan ook geskied deur op te gaan in andere. Daar is in die geskiedenis gedurige vermenging van volkere, rasse en kulture, waardeur nuwe variasies ontstaan. Dit is geheel iets anders as die leerstelling van uitwissing van grense en die opbou van 'n eenvormige mensheid. Rassevermenging as sodanig is nie sonde nie. Daar kan egter omstandighede wees waaronder dit wel sonde is, bv. godsdienstige of kulturele oorwegings.**

Die laaste geld ook rasse, al is albei Christelik. Wanneer en waar vermenging toelaatbaar is, is nie so maklik uit te maak nie. Allermens kan deur 'n ander volk of volkere uitgemaak word wanneer die bepaalde tyd vir 'n bepaalde volk in 'n bepaalde vorm van sy bestaan verby is. God bepaal dit. Hier aan, nl. dat nasies kom en gaan in die geskiedenis word soms 'n argument ontleen teen die ewige

bestemming van nasies, asof sulke nasies dan van die begin tot die einde moet bestaan. Dit sou ewe goed moes geld vir individue.

(iv) God het ook die grense van hulle woonplek vasgestel. Dit moet ook nie staties opgevat word asof al die volke op een tydstip (spraakverwarring) hulle landpale ontvang het soos by die gebiedsverdeling van Kanaän nie. Daar is gedurige volksverhuising. Wat wel hierin opgeslote sit, is dat vir verskillende volke eie grense die normale is. **Die saamwoon van verskillende volkere binne dieselfde grense beteken in beginsel vermenging. Een land sal alles in sy vermoë doen om een volk te maak. Wil of kan twee volke nie een word nie, dan is aparte woonplek gebiedend.**

c. Paulus.

(a) *Die universele en partikuliere by Paulus,*

Die universele en partikuliere vind ons ook hier langs mekaar. Voorop staan, wat die universele betref, Gal. 3:28 en Kol. 3:11, waar Paulus oënskynlik alle rasseverskil "in Christus" ophef. Verder ook: Rom. 2:25-29; 3:22, (vgl. ook 10:11, 12), waar hy so uitdruklik verklaar dat daar "geen onderskeid" is tussen Jood en Griek nie; Ef. 2:14, waar sprake is van middelmuur van afskeiding wat in Christus afgebreek is, en Gal. 2, waar dit selfs kom tot 'n openlike stryd tussen Paulus en Petrus, omdat Petrus nie saam met Christene uit die heiden volke wou eet nie.

Hier teenoor moet veral gewys word op Rom. 9-11, 'n gedeelte waarin Paulus uitdrukking gee aan sy innigste verbondenheid aan sy volk (9:1), soos Moses (Ex. 32:32, Jer. 9:1) en soos Christus self (Luk, 19:41, 42), en van hulle spreek as sy "stamgenote na die vlees" sy "broers" ook in hulle ongeloof, "uit wie Christus is na die vlees". **Hy bly aan hulle verbonde in verlange en gebed.** Hulle nood is sy nood. Selfs in die heidensending gaan dit vir hom om die redding van sy volk (11:4). Die teëstelling is so skerp dat inderdaad gevra kan word, soos ook gevra is: Is dit dieselfde Paulus? Of het ons hier met 'n innerlike teenstrydigheid in Paulus te doen wat dan (dialekties) gesien moet word as 'n noodwendige teëstelling in hierdie tydelike bestaanswyse, of waaruit daar eers hiernamaals verlossing sal wees, die volksverbondenheid wat moet wees en tog ook nie moet wees nie. Paulus toon 'n ander weg in Rom. 9-11.

Romeine 9-11.

Die sentrale gedagte is dat God se verband met Israel nie verval het nie, nie omdat die verbond eintlik met die *volk* Israel as sodanig niks te doen het nie — **wel met die gelowiges uit alle nasies as die ware Israel** — maar om die volgende redes:

(i) In die oorblyfsel van die verkiesing is die volk gered. Ook hier is weer duidelik **dat afstamming nie bepalend is vir die volk van God nie** maar die verkiesing wat deur die geslagte heen gaan, maar dan ook deur die geslagte, sodat in die oorblyfsel van die verkiesing die volk gered is, soos uitgedruk in die beelde van eerstelinge en deeg (II ; 16), stam en takke (11:17 vv.) en daarin dat hulle genoem word "wat die uitverkiesing betref, bemindes ter wille van die vaders" (11:28).

(ii) Dit gaan nie alleen om die "oorblyfsel" nie maar om die "volheid" van Israel (11 ; 12, 26), d.i. die volle getal uitverkorenes. Dit is die groot verborgenheid (11:25). Die ander verborgenheid is die toetrede van die heidene (Ef. 3:3 v.). Hulle gaan eers in nadat die "volheid van die heidene", nie as massa nie maar as "volkere", ingegaan het (11:25), So is Israel eerste en ook laaste (vgl. Jes. 19:23

v.). **Hier is dus geen sprake van uitwissing van grense tussen Israel en die nasies onderling in 'n "geestelike Israel" nie, ook nie van 'n aparte toekoms vir Israel naas die kerk nie (so word die probleem Israel hier dikwels verkeerdlik gestel) maar van Israel naas en onder die "nasies" as die volk van God.** "Israel van God" word onderskei van die gelowiges uit alle nasies (Gal, 6:16). Die volk van God (die kerk) is die gelowiges uit alle nasies, sonder onderskeid, Israel ingeslote, **sonder dat die onderskeidings wegval.** So staan Rom. 9-11 in 'n lyn met die belofte aan Abraham (Gen. 12:3; 22:18), Johannes die Doper (Matt. 3:9 w.), die doop-bevel (Matt. 28:19).

Galasiërs 3:28, ens.

In hier die lig moet die universele tekste besien word. In Galasiërs 3:28 en Kol. 3:11 is nie sprake van opheffing van verskille nie **maar van opneming sonder onderskeid.** Om in die volk van God opgeneem te word maak dit nie verskil of iemand Jood of Griek is nie. Hier is dan ook sprake van man en vrou. Die onderskeid tussen man en vrou bly in die gemeente (1 Kor. 11:3 vv., 1 Tim. 2:9vv.). "Geen onderskeid" (Rom. 2:22 en 10:12) beteken nie dat almal eenders is nie maar ewe skuldig en verdorwe en dat almal deur die geloof salig word, om die ewe wie hy is. **Daar is fyn beskaafde (ook nie-Christelike) en ook laagstaande volke en rasse, maar almal is wesenlik ewe verdorwe, die een meer die ander minder fyn miskien, maar daar is geen onderskeid nie en vir almal maar een weg tot saligheid, nl. deur die geloof in Jesus Christus.**

Dat die onderskeidings tussen volk en volk nie wegval in die kerk nie, word uitdruklik uitgespreek in 1 Kor. 7:17-24.

Galasiërs 2:11-14.

Die stryd in Gal. 2 gaan teen die Joods-Christendom. Die teëstelling is nie 'n Christendom waarin verskille wegval nie, maar 'n Christelike Jodedom en Christennasies. Hy veroordeel hier die "loudaizein". d.w.s. die verjooding van die heidene (vgl. Hand. 15:25), en tree daarvoor in dat hulle "ethnikos" sal lewe, wat nie beteken "heidens" nie maar ooreenkomstig hulle eie aard.

Wat wel hieruit afgelei moet word, is dat die Christendom en die kerk, hoewel dit die nasionale nie vernietig nie, nie nasionaal- of rasbepaald is nie.

Die gevaar waarteen Paulus in Gal. 2 optree, is nog aktueel. 'n Voorbeeld. daarvan kan gesien word in die "Etiopianisme", soos "Sionisme" afkomstig uit Amerika, wat beskryf kan word as 'n Bantoe-sinchretisme, 'n vermenging van Bantoe-animisme met die Christendom, "a blend of old magic and new Christian ideas" (B. G. M. Sundkler, "Black man Church" in *Libertas*, Sept, 1945, aangehaal deur Rev. A. Hewson in *The Christian citizen in a multiracial society*, Rapport van die Rosettenville-Konferensie, 1949).

Hier is 'n verheidensing van die Christendom soos die judaïsme 'n verjood-sing daarvan is. Daar moet duidelik onderskei word tussen die inpassing van die Christendom en die kerk by die eie aard van nasies en rasse enersyds (in die sin het Paulus vir die Jode 'n Jood geword en vir die heidene 'n heiden, (1 Kor. 9:20-23) en andersyds 'n aanpassing van die Christendom wat uitloop op versmelting.

Hierteen staan Paulus onverbiddelik. Terwyl op rasse- en kultuurgebied nie van eiesoortigheid en andersoortigheid in absolute sin gespreek kan word nie, moet dit gehandhaaf word ten opsigte van die Christendom. Dit is absoluut eiesoortig

en andersoortig. **Teenoor nasionalisering van die Christendom moet gestel word Christianisering van die nasie, juis met behoud van die nasionale soos van alle natuurlike verbande.** Die natuurlike verbande word dan die terreine waarop die menigvuldige wysheid van God bekend gemaak word tot sy verheerliking (Ef. 3:8 vv.). **In plaas daarvan dat die godsdiens en kerk in diens staan van die nasie en sy verheerliking, moet die nasie staan in diens van God om Hom te verheerlik.**

(b) *Die universele en partikuliere kerk.*

Die universele en partikuliere kom by Paulus ook na vore met betrekking tot die kerk. Die woord "kerk" kom by Paulus voor in die eerste plek in universele sin en wel as die Liggaam van Christus (Ef. 1:10, 23; 2:16; 3:6; 4:4; Kol. 1:18; 1 Kor. 12:15), waarin die skeidsmuur tussen Jodedom en die "volkere" wegval (Ef. 2:14) — die ander groot verborgenheid by Paulus (vgl. by Rom. 11) — en so die hele mensheid omvattend vergader deur die universele evangelie' (Kol. 1:23). **Dit is 'n geestelike eenheid in Christus**, waarvan die sakrament van die doop die teken en seël is (Ef. 4:4; 1 Kor. 12:12, vgl. Matt. 28:19). Die kerk is die verlore mensheid in Christus, die tweede Adam (Rom. 5:12-18, 1 Kor. 15; 45). Dit is ook 'n historiese eenheid, uitgedruk in die ander beeld, die van die gebou, wat verrys op die fondament van die apostels en profete, waarvan Christus Self die hoeksteen is (Ef. 2: 20 v.) en waarvan die gelowiges die stene is (vgl. 1 Petr. 2:4vv.).

Die (enigste) ander betekenis van "kerk" by Paulus is die kerk in partikuliere sin, d.i. die plaaslike kerk (gemeente). Die verhouding tussen die universele en partikuliere kerk is so dat die universele kerk aan die plaaslike voorafgaan en daarin tot openbaring kom. Elke plaaslike kerk is 'n openbaring van die Liggaam van Christus op 'n bepaalde plek. Die plaaslike kerk word dan nader beskryf met die naam van die plek, "die kerk wat in Korinthe is", ens., of met die landstreek of volk (ras), "die kerke (meervoud) in Galasië, "Masedonië", ens.; "die kerke van God wat in Christus Jesus is in Judea" (1 Thess. 2:14). **Die een kerk in Christus kom dus tot openbaring in tallose kerke versprei in verskillende landstreke en onder verskillende nasies om juis so in sy ryke verskeidenheid aan die lig te tree (Ef. 3:8 vv., 16 vv.).**

Hieruit kan ons aflei:

(i) dat uit die eenheid van die kerk, die Liggaam van Christus, nooit besluit kan word tot uitwissing van grense nie;

(ii) as op een plek gelowiges van verskillende nasionaliteit of rasse saamwoon, elk met sy eie taal, ens. dan het dit met die eenheid van die kerk niks te doen as elk sy aparte kerk het nie.

Elke kerk daar is 'n selfstandige openbaring van die Liggaam van Christus. Die eenheid van die kerk kom tot openbaring in die kerk-verband. Dit is noodwendig dat die kerkverband oor die nasionale en rassegrense heen sal gaan, omdat die kerk universeel is. Wat aparte kerkverbande betref, dit kan gehandhaaf word tot by die nasionale grens. Maar die lyne loop nie parallel langs mekaar na bo nie maar na mekaar toe.

Êrens, nl. bo die nasionale, moet dit mekaar ontmoet, hoe seer die kerk ook nie losstaan van die nasionale verskeidenhede nie maar hom daarby invoeg, nooit mag dit daarin opgesluit word nie. Dit sou weer beteken nasionalisering van die kerk. Die Skrif ken die begrip "nasionale kerk" net so min

as die van 'n "volkskerk". Daarom mag ons die volgende, hoe mooi dit ook klink, nie sonder meer onderskryf nie:

"The foundation of a native Church is the true aim and end of the Mission . . . The native Church so constituted, first with, and afterwards without the supervision of the European Missionaries has to perform all the spiritual functions of a regularly constituted Christian Church. It is responsible 'to God alone and dependent upon no other one" (Report: First General Missionary Conference (1904), pp. 132-3, aangehaal in *The Christian citizen in a multiracial society*).

Dit sou bestempel kan word as ongeoorloofde kerklike apartheid. Kerkverband bestaan in die onderlinge toesig (in die Nuwe Testament nog behartig deur die apostolaat) maar ook in onderlinge hulpverlening (Gal. 2:9, 10, vgl. Rom. 15:26, 27; 1 Kor. 16:1; 2 Kor. 7:9, veral vv. 12-15). Die wonderlike is hier dat heidene aan Jode gee en dat Jode gewillig is om van heidene te ontvang (vgl. Rom. 15:31). Dit is ook 'n vorm van *communio sanctorum*, 'n onuitspreeklike gawe van Christus (2 Kor. 9:15) **waarby grense nie uitgewis word nie maar waar hande gereik word oor die hoogste muur en waar die diepste kloof onder mense oorbrug word in liefde, die band van die volmaaktheid** (Kol. 3:14).

Dit is ongelukkig dat die woord *Communio* tot die nagmaal beperk is, asof dit die eintlike gemeenskapsoefening in Christus is en die eenheid van die kerk alleen hierin tot uitdrukking kom. Die nagmaal is die sakrament van die plaaslike kerk. Dit kan ook nie op sigself geneem word nie. Dit veronderstel lidmaatskap van die plaaslike kerk. Dit het ook geen sin sonder bediening van die Woord nie, wat dan so verkondig moet word dat elkeen dit verstaan in sy taal. Die ekumeniese eenheid van die kerk begin nie by die plaaslike kerk nie maar moet tot uitdrukking kom in die kerkverband. So is daar eenheid in verskeidenheid en verskeidenheid in die eenheid.

d. Die res van die Nuwe Testament.

(a) *Hebreërs en die algemene sendbriewe.*

Iri Hebreërs is die groot teëstelling: skaduwee en vervulling (vgl. 9:23; 10:1). Israel met sy geskiedenis en die hele Ou-Testamentiese erediens is 'n skaduwee van hemelse werklikhede, So trek die kerk deur die woestyn na die hemelse Kanaän (3:1-4:13).

Die Ou-Testamentiese erediens is simbolies van die feestelike en plegtige vergadering van die eersgeborenes (12:18 vv.), die kerk van alle eeue. Saamgevat: Israel is slegs simbool van die ware volk van God. Juister gesê: Die brief aan die Hebreërs toon dat Israel óók simboliese betekenis het. Die volk Israel simboliseer die kerk van die Nuwe Testament. Dit is die besondere lig wat Hebreërs laat val op die verhouding van Israel en die kerk. Dit is egter nie al wat gesê kan word van die verhouding nie. Israel is nie net afbeelding van die kerk nie maar ook die aanvang daarvan en het ook sy besondere plek nie *naas* maar *in* die Nieu-Testamentiese Kerk (Rom. 9-11).

Dit kom veral uit in die *Brief van Jakobus*. Jakobus, die dienskneg van God en van Jesus Christus, skryf aan "die twaalf stamme wat in die verstrooiing is" (1:1); d.w.s. die kerk is die voortsetting van Israel. Maar hulle is dan ook werklik die eerstelinge uit die Jode. Die sendbrief van Jakobus is geskryf toe daar: nog *nie* Christene uit die heidene was nie. 1 *Petrus* gee 'n beskrywing van die universele kerk (2:4-10). Dit is 'n gebou (vgl. Ef. 2:21 v.; 1 Kor. 3:9 vv.) waarvan Christus

die hoeksteen en die stene die gelowiges is. Die kerk is ook die- volk van God (vv. 9-10).

Hulle (Christene uit die heidene) word nou genoem "volk" wat; eers geen volk was nie, met die woord waarmee Israel as verbondsvolk aangedui is (laos). Die verskil tussen Jode en heidene het weggeval, en tog ook nie, soos uitkom in die beskrywing "heilige nasie", die woord wat gebruik is vir heidene (*ethnos*), maar nou met "heilig" daarby.

In die *Briewe van Johannes* staan die universele sterk op die voorgrond. Christus is die Verlosser van die wêreld (1 Joh. 2:2; 4-14 v.). Tog word in hierdie "geestelike briewe" by die broederskap in Christus die natuurlike verhoudinge nie verbygesien nie (1 Joh. 1:9-14).

(b) *Openbaring.*

Babel of Babilon (Openb. 14:8; 16:19; 17:18) is die mensdom saamgetrek in een kultuur- of, liever, een beskawings-sisteem en in een politieke en ekonomiese organisasie onder die Antichris. **Dit is die beklemtoning van die universele ten koste van die partikuliere.**

Die partikuliere gaan in die universele op, die individu en die individuele in die gemeenskap (vgl. 9:1 w.). **Die alternatief moet nie gesoek word in die omkering hiervan, nl. in die benadrukking van die partikuliere ten koste van die universele of van die individuele ten koste van die gemeenskap nie.** 'n Voorbeeld hiervan is die volgende:

" ... if we are to ask what is of final importance, my answer is — the individuals are eternal. There is only one eternal society, the Church of Christ, the family of the redeemed in heaven, and the goal of life is that the individual should attain perfection and share in the fellowship of that eternal society" (Rev. E. Lynn Cragg in: *The Christian in a multiracial society*, p. 19).

Die voorstelling is dan verder dat die aardse gemeenskappe slegs middele is tot die hoogste doel, " ... the development of the individual personality is . . . God's supreme object in human life" (a.w., t.p.). Wat verlos word, is mense; die mensheid is verlore. In soverre die Kerk van Christus hier op aarde verwesenlik is, bestaan dit dan uit los individue en is die natuurlike lewensamehange daarin opgehef. **Inderdaad laat die Skrif die volle klem val op die individuele en persoonlike.**

Klassieke voorbeelde in die Nuwe Testament is Luk. 15 (veral vv. 4, 7, 10) , Joh. 10 (veral v. 3) en Matt. 18:12-14. In Openbaring kry dit sy swaarste aksent in die opstanding van die dode. Elke individu word opgewek, wie en waar hy ook is (20:11-15). So ook die persoonlike verantwoordelikheid. Klein en groot sien Johannes die dode voor God staan om geoordeel te word "elkeen" volgens sy werke (20:12, vgl. 2 Kor. 5:10).

Maar hoe sterk die nadruk ook al val op die persoonlike en individuele, dit staan ewe vas dat Johannes die gelowige nooit sien as 'n geïsoleerde persoonlikheid of siel of as los individue nie. Hier moet veral gewys word op die twee groepe van Openb. 7, nl. die van vv. 1-8 en vv. 9-15. Die eksegete wat hierdie twee groepe wil saamsmelt, maak steeds die indruk van sekere bevangenheid. Die natuurlikste is om die 144,000 (v. 4 e.v.) te laat sien op die "volheid van Israel" (Rom. 11:12, 26) en die groot menigte (v. 9 e.v., vgl. 5 ; 9 vv.) op die "volheid van die heidene" (Rom. 11:25). **Die betekenis is dan dat**

die volk van God vergader is nie alleen uit Israel nie maar uit alle volkere (v. 9 "alle nasies" ens.), d.i. uit die hele mensheid, geheel in 'n lyn met die geslagsregisters (vgl. ook Matt 28:19; Gen. 22:18).

In die lig van die geslagsregisters moet ons 'n stap verder gaan en sê dat die volk van God nie alleen vergader is *uit* die hele mensheid nie maar dat dit die *mensheid* is, **en dan die mensheid in al sy vertakkinge, "nasies, stamme . . .",** ens. (vgl. 15:4). Dit laat verder die uitroep uit Babilon (18:4), wat herinner aan die uitroep uit Egipte, teen 'n breër agtergrond sien. **Die uitroep is gerig tot die gelowiges maar in die gelowiges tot nasies, omdat die gelowiges nie losstaan van verwantskappe nie.** Die verwoesting van die laaste Babel beteken dan net soos die eerste om die mensheid weer in sy verskeidenheid tot openbaring te bring. **Die wederkoms van Christus beteken nie alleen verlossing van individue nie maar ook van nasies uit die greep van Babel (vgl. hier veral 11:15). Die voor gaan de word dan bevestig deur die volgende:**

(i) Johannes sien konings en nasies hulle heerlijkheid en eer bring in die nuwe Jerusalem (21:24, 26), d.i. hulle kultuur-goedere, elke nasie sy eie. **Die kultuur van 'n nasie is sy heerlijkheid en eer, nie tot selfverheerliking nie maar tot verheerliking van God.** Die natuurlike lewensverbande is dus nie maar middele tot ontwikkeling van die menslike persoonlikheid as Gods hoogste doel nie. Die hoogste doel is die eer van God. **Dit moet gesoek word sowel in ons persoonlike as in ons nasionale en ander lewensverbande. Dit is almal terreine waarin God verheerlik moet word.**

(ii) Nasies word gesien op die nuwe aarde tot blywende gesondheid herbore (22; 2). **Die verdeeldheid van nasies en in nasies val daar weg, nie die verdeling van die mensheid in nasies nie; die geskeidenheid, nie die verskeidenheid nie.** Daar kom die mensheid tot die bestemming waartoe dit moes ontwikkel as die sonde nie gekom het nie. Sonder hierdie einde is die geskiedenis 'n tragiek van nasies.

Saamgevat leer Johannes dat ook in die triomferende kerk die verskeidenheid nie wegval nie — in beginsel sien ons dit in die kerk op aarde, volkome hierna. Die leidende beginsel in die Nuwe Testament is dat by die universele die partikuliere nooit uit die oog verloor word nie en omgekeerd. As hieraan gehoorsaam word, sal dit 'n getroue wegwyser wees aan die probleem van die rasseverhouding.

KONKLUSIES IN VERBAND MET DIE NUWE TESTAMENT:

1. Die verskeidenheid in die geskapene in die algemeen en in die mensheid in besonder, moet besien word uit die oogpunt a) dat God self dit handhaaf en b) in soverre menslike verantwoordelikheid daarby betrokke is onder die voorsienige bestel van God.

a) *Deur God self gehandhaaf:*

(i) Die verskil onder mense van allerlei soort is hierdeur gekwalifiseer **dat dit verskil van andersoortigheid** tussen mens, dier en plant, selfs van die andersoortigheid tussen sekere diersoorte en plantsoorte, waar die moontlikheid van oorgange tussen die een en ander uitgesluit is, omdat die menslike geslag by al sy verskille homogeen is (Luk. 3:23-38; Hand. 17:26). Dit sluit die moontlikheid in van nuwe verskeidenhede in die ontplooiing van die menslike geslag, sonder dat die menswaardigheid daardeur aangetas word (vgl. by Geslagsregister by Matthéüs);

(ii) God handhaaf die veelsoortigheid onder mense **veral deur taalverskille en verskillende woonplek** (Hand. 17:26, wat die laaste betref). In 'n "veelrassige land" het een van die belangrikste faktore wat teen vermenging inwerk weggeval en vind dit plaas al is daar ander faktore wat dit bemoeilik en vertraag.

b) *As 'n sedelike en godsdienstige vraag:*

(i) Onbetamelikheid of ongepastheid van vermenging verminder na gelang van die aanpassing wat moontlik is selfs tussen die mees uiteenlopende kulture;

(ii) **Deur die Goddelike verbod word die mensheid nêrens in die Skrif in twee (of meer) soorte verdeel op grond van natuurlike verskille nie; maar wel op grond van godsdienstige verskille** (2 Kor. 6:14-18, vgl. Gen. 6:4) ook in soverre dit op nasies (Christelike en onchristelike; betrekking kan hê.

2. Die feit dat God in die Ou-Testamentiese bedeling 'n volk geroep het as draer van die besondere Openbaring het ook in die Nieu-Testamentiese bedeling nie sy betekenis verloor nie. Dit blyk daarin dat:

(a) **dit ook in die Nieu-Testamentiese bedeling nie bloot gaan om die redding van die individu (eie siel) nie, maar om die volk Israel en om die nasies (alle nasies), wat in hulle gelowiges gered word** (Luk. 22:24; Rom. 9-11; Matt. 28:19; Openb. 21:24, 26. Vgl. o.a. Gen. 22:18, Jes. 66:12, Dan. 12:1);

(b) die natuurlike samehange en gemeenskappe (geslagte, volkere., rasse) diensbaar bly.

(i) ekstensief, aan die ordelike verbreiding van die evangelie, soos daaruit blyk dat Israel eerste aan die orde kom (Matt. 10:5, 6; Hand. 2:39a; 3:26) en dit moet gaan van volk tot volk tot aan die uiterste van die aarde (Luk. 24:47; Hand. 1:8) en

(ii) intensief, vir die deurwerking van die evangelie in alle samehange van die lewe (Christianisering daarvan), Ef. 3:8-10; Openb. 21:24, 26, **sodat Christenvolkere ontstaan naas heidense.**

3. Die verskeidenheid van nasies (rasse) word ook daarin veronderstel en gehandhaaf dat die evangelie gehoor en bely word in die moedertaal (Hand. 2:8, 11; Rom. 10:9, 10). So alleen word die hart bereik en die wysheid van God in sy menigvuldigheid deur die mond bely.

4. Die eenheid van die kerk moet nie gesoek word in die plaaslike kerk nie, wat hom voeg na samewoning en natuurlike samehange, maar in die noodsaaklike kerkverband, regionaal, nasionaal en ekumenies (oor nasionale en rassegrense heen). Dit kom verder uit in die heilige Doop, die sakrament van die universele kerk, terwyl die heilige Nagmaal die sakrament van die plaaslike kerk is, waar alleen die nodige toesig moontlik is. "Gemeenskaplike" nagmaalsviering moet gesien word as uitsondering, waarby ook rekening gehou kan word met besondere landsomstandighede. **Dit moet nie gebruik word as demonstrasie van die ekumeniese eenheid van die kerk nie.**

5. Wesenlik vir die sending ("gaan . . . heen", Matt. 28:19) is die oordra van die evangelie deur die kerk, soos dit tot openbaring gekom het **onder een volk tot 'n ander volk in sy taal**, wat beteken oorbrugging van grense sonder uitwissing daarvan.

6. Natuurlike gemeenskappe en samehange van die menslike geslag **word**

nie deur die geestelike gemeenskap in Christus opgehef nie maar met mekaar versoen deur verwydering van vervreemding en vyandskap wat verskeidenheid tot geskeidenheid gemaak het, en geheilig tot samewerking tot die hoogste doel. Wat bestaan in die verheerliking van God.

7. Tussen natuurlike gemeenskappe (geslagte, volkere, rasse) en die geestelike gemeenskap (kerk) **bestaan daar 'n noue samehang, sodat dit nie teenoor mekaar staan nie (sektarisme), ook nie met mekaar saamval nie (volkskerk) maar so, dat in die uitverkorenes die menslike geslag in sy geslagte, volkere- en rasseverskeidenheid behou word** (Matt. 3:9-12; Openb. 7:4 vv., 9).

8. Liefde tot God sluit liefde in die verskillende menslike samehange nie uit nie, maar in, **en bewaar dit vir verafgoding**; so ook sluit die liefde tot die eie (familie, volk, ras) liefde tot die naaste (andere en andersoortige) nie uit nie en omgekeerd, as mede van Goddelike oorsprong en voorwerpe van sy liefde in Christus.

9. Terwyl dit kenmerkend is van die werke van God in die skepping en die herskepping volgens die Nuwe Testament, **dat die eenheid en verskeidenheid steeds bewaar bly**, is die kenmerkende van Babel die verabsoluttering van die besondere (volk of ras) en die vernietigende oplossing van die verskeidenheid in 'n gedwonge wêreldomvattende eenheid en enersheid.

Sien ook hierdie 'Gereformeerde Volkekunde' leeslys: